

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYMÁHÁNÍ A PLACENÍ DAŇOVÝCH
NEDOPLATKŮ V ČESKÉ REPUBLICCE**

Autor práce: Monika Kovářiková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vymáhání a placení daňových nedoplatků v České republice“ vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D., za ochotu a vstřícnost, konstruktivní kritiku, konzultace a odborné vedení během zpracování mé práce. Dále bych ráda poděkovala pracovníkům Finančního úřadu v Příbrami za pomoc při vyjasnění některých pojmů souvisejících s touto prací a za pomoc s vytvořením struktury práce. Velké díky též patří mé rodině za podporu a trpělivost při zpracování této práce.

ABSTRAKT

KOVÁŘÍKOVÁ, M. *Vymáhání a placení daňových nedoplatků v České republice : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2014. 80 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: daně, daňové nedoplatky, exekuce, insolvence

Bakalářská práce na téma „Vymáhání a placení daňových nedoplatků v České republice“ se věnuje aktuálnímu tématu, a tím je každoročně narůstající počet daňových nedoplatků a jejich následné vymáhání. Hlavním cílem bakalářské práce je provedení analýzy daňového procesu při zajišťování, vymáhání a placení daní a daňových nedoplatků v České republice.

Teoretická část práce se zabývá analýzou daňového procesu, kdy tato část se zaměřuje na vyměření daně, na účastníky daňového řízení, analyzuje českou daňovou správu, dále charakterizuje pojem daňový nedoplatek. V této části je také specifikován pojem reverse charge. Další část práce je zaměřena již konkrétně na vymáhání a placení daňových nedoplatků. Součástí této kapitoly je též mezinárodní vymáhání nedoplatků. V této kapitole, ale i v následující jsou pak rozebrány způsoby vymáhání daňového nedoplatku, např. daňovou exekucí. Praktická část práce pomocí komparativní metody hodnotí vývoj vymáhání daňových nedoplatků v průběhu let 1993-2013 a následně vývoj a počet vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků v průběhu let 2010-2012.

ABSTRACT

KOVÁŘÍKOVÁ, M. *Enforcement and Paying Tax Arrears in the Czech Republic : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2014. 80 p. Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Key words: taxes, tax arrears, execution, insolvency

The bachelor thesis on "Recovery and Payment of Tax Arrears in the Czech Republic" is dedicated to the current topic of annual increase of tax arrears and their recovery. The main aim of the bachelor thesis is to perform an analysis of tax process while arranging, enforcing and paying taxes and tax arrears in the Czech Republic.

The theoretical part deals with an analysis of fiscal management while this part aims at tax assessment, at participants of tax management and it analyses Czech Tax Administration, also it characterises the notion of tax arrears. In this part the notion of "reverse charge" is specified. Next part is, in a detail, focused on recovery and payment of tax arrears. International recovery of arrears is also a part of this chapter. In this chapter as well as in the next one, ways of tax arrears recovery, e.g. by tax execution, are analysed. The practical part of the thesis evaluates, by means of a comparative method, the development of tax arrears recoveries between 1993 and 2013 and consequently the development and number of recovering and recovered tax arrears between 2010 and 2012.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	10
2 DAŇOVÝ PROCES.....	12
2.1 Vyměření daně.....	13
2.1.1 Vyměřovací řízení.....	14
2.1.2 Vyměření daně	17
2.2 Účastníci řízení.....	18
2.2.1 Správce daně	18
2.2.2 Daňový subjekt	19
2.2.3 Třetí osoba.....	19
2.3 Česká daňová správa.....	20
2.4 Daňový nedoplatek.....	22
2.5 Zajištění daně.....	22
2.5.1 Zajišťovací příkaz	23
2.5.2 Zajištění majetku – rejstřík zástav	25
2.6 Reverse charge.....	26
3 VYMÁHÁNÍ A PLACENÍ DAŇOVÉHO NEDOPLATKU	28
3.1 Právní předpoklady vymáhání.....	28
3.1.1 Procesní předpoklady	28
3.1.2 Věcné předpoklady.....	30
3.2 Způsob placení daně.....	32
3.2.1 Posečkání daně	34
3.2.2 Splátky, splátkový kalendář	35
3.3 Prominutí daně	35
3.4 Způsoby vymáhání	36
3.4.1 Vymáhání prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora.....	36
3.4.2 Insolvenční řízení	37
3.5 Mezinárodní vymáhání	38
4 DAŇOVÁ EXEKUCE	41

4.1	Zahájení daňové exekuce	41
4.2	Exekuční příkaz	42
4.3	Způsoby provedení daňové exekuce	42
4.4	Daňová exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí	44
4.4.1	Dražba	45
4.4.2	Daňová exekuce prodejem movitých věcí	46
4.4.3	Daňová exekuce prodejem nemovitých věcí.....	49
4.5	Vyloučení majetku z daňové exekuce	51
4.6	Prohlášení o majetku.....	51
4.7	Odklad a zastavení daňové exekuce	52
4.8	Exekuční náklady	53
5	DAŇOVÉ NEDOPLATKY	54
5.1	Vývoj nedoplatků.....	54
5.2	Vymáhané a vymožené nedoplatky	63
ZÁVĚR.....		66
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		70
SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A SCHÉMAT		76
PŘÍLOHY		77

ÚVOD

Daňový systém neboli daňové právo je jedna z významných součástí finančního práva. Je neodmyslitelnou součástí každého z nás, jelikož s finančnictvím a s celým finančním právem se setkáváme v průběhu celého života, téměř denně. Toto téma je velice rozsáhlé a především velmi aktuální. Aktuálnost tkví především v tom, že každým rokem na našem území narůstá počet nedoplatků, a nejen to, také narůstá počet nařízených exekucí.

Vymáhání daní se týká subjektu, který dobrovolně neuhradí státu daně. Tento subjekt se stává daňovým dlužníkem a lze očekávat, že v případě, kdy daňový dlužník nepřizná státu daně, stát coby vykonavatel moci výkonné se postará o řízení vedoucí k nápravě v podobě splacení daného dluhu. Daňový dlužník si může být jist, že stát bude dlužnou částku vymáhat, jelikož výběr daní je v jeho veřejné moci. Stát má možnost volit, jakými prostředky či způsoby dosáhne svého cíle, jímž zajišťuje hospodářskou existenci všech veřejných financí, tedy veřejné rozpočty a fondy. Vymáhání daňových nedoplatků je pro daňové subjekty velmi citlivou situací, a to především v dnešní době, kdy se zvyšuje počet subjektů, kteří nějakým způsobem nezvládají svoji finanční situaci a nejsou schopni dostát svým závazkům. Mnoho právnických i fyzických osob má potíže s placením daní či případně jejich nedoplatků, což mnohdy vede k likvidačním procesům. V dnešní době je velmi těžké zvládat své finanční závazky zejména díky složitým životním situacím. Jedná se o různé nepředvídatelné situace, které mohou ovlivnit finanční situaci jednotlivce či celé rodiny, jako například o ztrátu zaměstnání, nemoc v rodině, kdy se jeden z partnerů či oba dostávají do stavu, do kterého by se za normálních okolností nedostali. To je ale záležitost, která bohužel může potkat kohokoliv z nás, a my bychom s touto situací měli při plánování svých financí do budoucna počítat. Platební neschopnost, ale někdy též nedbalost může dostat osoby do situace, která může skončit až daňovou exekucí, která je jedním z účinných donucovacích prostředků státu.

Proces vymáhání daňových nedoplatků je dílčím daňovým řízením, které zahajuje správce daně, a to z moci úřední (ex officio), kdy správce daně je územní finanční orgán, správní orgán či jiný orgán obce, který podle daňového řádu koná opatření směřující k dohledu nad plněním daňových povinností. V případě, kdy je zjištěn nedoplatek na dani, má správce daně právo za určitých podmínek přistoupit k jeho vymáhání.

K problematice daňových nedoplatků neodmyslitelně patří i prodej nemovitých věcí, s čímž také souvisí pojem dražba nemovitých věcí, který se v nynější době stává čím dál známější. Nemovité věci, tedy spíše jejich prodej, může být zapříčiněn různými okolnostmi, které nutí osobu vlastníci nemovité věci k jejímu prodeji. Všechny tyto činnosti jsou finančně, časově, fyzicky i psychicky velmi náročné. Závažnou problematikou dnešního daňového systému je i právní nejistota.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce na téma „Vymáhání a placení daňových nedoplatků v České republice“ je celková analýza daňového procesu při zajišťování, vymáhání a placení daní v ČR. V rámci vedlejšího cíle bakalářské práce je proveden rozbor institutů a právní úpravy zabývající se daněmi.

Práce je členěna do pěti kapitol. V průběhu zpracování se bakalářská práce zaměřuje na rozbor v současnosti platné právní úpravy týkající se daňových nedoplatků, kde je vycházeno především ze zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále ze zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a v neposlední řadě ze zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Na základě přijetí nového občanského zákoníku došlo ke změně terminologie, například z pojmu lhůta se stal dle nové platné právní úpravy pojem doba, další změna je v pojmu nemovitost na pojem nemovitá věc, atp. Uvedené změny již autorka promítla do textu bakalářské práce.

Úvodní kapitola „Cíl a metodika bakalářské práce“ charakterizuje cíl a metodický postup práce.

Druhá kapitola „Daňový proces“ definuje základní pojmy, které s prací souvisí. Tato kapitola je zaměřena na vyměření daně, na účastníky řízení, dále analyzuje českou daňovou správu v nynější podobě, a mimo jiné také definuje základní pojem, jímž je daňový nedoplatek. Zabývá se zajištěním daně a také vymezuje pojem reverse charge, který se v dnešní době stává velmi aktuální.

Ve třetí kapitole „Vymáhání a placení daňového nedoplatku“ se bakalářská práce věnuje právním předpokladům vymáhání daňového nedoplatku. Udává, jakými způsoby lze daň platit. Další podkapitolou je prominutí daně, s čímž jsme se mohli v České republice setkat v loňském roce, tedy v roce 2013. V neposlední řadě se tato kapitola věnuje mezinárodnímu vymáhání. Poslední podkapitolou je rozbor způsobů vymáhání. Avšak v této podkapitole je rozebrána pouze část způsobů, jelikož způsob, jímž je „daňová exekuce“ je v rámci řešené problematiky rozebrána podrobněji v následující kapitole.

Čtvrtá kapitola „Daňová exekuce“ jak je výše zmíněno, jako jeden ze způsobů vymáhání, je podrobněji rozebrána v této kapitole. Je zde zahrnuto, jak lze zahájit daňovou exekuci, dále jednotlivé způsoby provedení daňové exekuce, a jako největší podkapitolou je zde daňová exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí, jenž

zahrnuje i dražbu. V této kapitole se pojednává i o odkladu či zastavení daňové exekuce, a také o exekučních nákladech.

V páté kapitole s názvem „Daňové nedoplatky“ autorka pomocí komparativní metody vyhodnocuje stav nedoplatků v průběhu posledních dvaceti let. Porovnává výši vymáhaných, a následně vymožených daňových nedoplatků v průběhu let 2010-2012.

Závěr bakalářské práce shrnuje a pojednává o zjištěných informacích a stručně navrhuje možnosti opatření, jak se vyhnout problému daňových nedoplatků.

V průběhu zpracování bakalářské práce bylo využito několika základních metod. První základní metoda použitá v práci je tzv. metoda deskriptivní a dále je použita metoda komparativní.

Z hlediska technického je pro zpracování textu použit program Microsoft Office Word 2007, a dále pro vyhodnocení dat ve formě grafů pomocí programu Microsoft Office Excel 2007.

2 DAŇOVÝ PROCES

Daňové právo je právním odvětvím, se kterým přichází do styku každý člověk, v každém věku a každý den. Neprůhledností, složitostí a neustálými novelami zákonů naší daňové soustavy stále dochází k nesprávnému výkladu nebo nepochopení zákonů, a z toho vyplývajících problémů poplatníků daní. Tyto záležitosti jsou řešeny u finančních úřadů a dalších orgánů finanční správy, jež jsou níže uvedené. Společně tvoří soustavu územních finančních orgánů, jež vykonávají například správu dotací, příspěvků a jiných přidělů poskytovaných ze státního rozpočtu a ze státních fondů, pokud tato správa není zákonem svěřena jinému orgánu. Dále vykonávají řízení o přestupcích v oboru své působnosti, finanční revizi či cenovou kontrolu podle zvláštních předpisů, kontrolu poplatků, které jsou příjmem státního rozpočtu a k jejichž správě jsou zmocněny jiné orgány. Daňovým řízením rozumíme právními předpisy stanovený postup účastníků řízení k zajištění realizace práv a závazků vyplývajících daňovým subjektům z daňových vztahů. Tento postup je upraven zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád. Jedná se o zákon, který nahrazuje zákon č. 337/1992 Sb., České národní rady o správě daní a poplatků, jenž byl postupem času novelizován, avšak ke dni 1. ledna 2011 zrušen. Daňového řízení vedeného správcem daně se zúčastňují kromě pověřených pracovníků správce daně, daňové subjekty a třetí osoby. Cílem daňového řízení je stanovit a vybrat daně tak, aby nebyly zkráceny daňové příjmy. Řídí se především základními zásadami daňového řízení a účastníci tohoto řízení jsou vymezeni zákonem.¹

Správa daní je jedna z částí veřejné správy, jenž se ve společnosti zorganizované ve státě obecně rozumí správa veřejných záležitostí, realizovaná jako projev výkonné moci ve státě, přičemž správu daní od jiných částí veřejné správy odlišuje její předmět, který je též upraven zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád. Na správu daní se použijí všechny obecné principy platné pro veřejnou správu a její právní regulaci a zvláštní principy vycházející se specifika jejího předmětu a právních předpisů, jež ji upravují. Správa daní je upravena normami správního práva, které jsou obsaženy jednak v daňovém řádu a jednak v jednotlivých daňových zákonech.²

V žádném právním předpise České republiky nenalezneme definici pojmu „daň“. Paradoxně je povinnost platit daň zakotvena v Listině základních práv a svobod

¹ GROSSOVÁ, M. E. *Finanční právo se zaměřením na daňové právo*. 1. vyd. Ostrava : KEY Publishing, 2008. s. 106-107.

² MRKÝVKA, P., et al. *Finanční právo a finanční správa - 2. díl*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2004. s. 27-28.

(článek 11, odst. 5), která je součástí ústavního pořádku České republiky. Přesto lze u mnoha autorů nalézt značné množství definic.³

Z cizojazyčného překladu lze daně definovat jako nedobrovolné poplatky vybírané od společnosti nebo jednotlivce, které se vymáhají pro financování vládních aktivit na úrovni vlády.⁴

2.1 Vyměření daně

Vyměrování daně je v zásadě typickým příkladem **interního neadministrativního procesu**.

Interní neadministrativní procesy představují postupy, kdy osoba svými vlastními úkony pouze v rámci sebe sama naplňuje doslovné znění právní normy uskutečňováním předepsaných postupů. Samostatně se rozhoduje i ve variantách stanovených v dispozičních normách, z katalogů přípustných postupů si vybírá podle svého úsudku postup pro sebe neoptimálnější. Samostatně bez účasti mocensky nadřazeného orgánu aplikuje na sebe sama hmotněprávní práva a povinnosti. V případě stanovení zákonem nebo rozhodnutím mocensky nadřazeného orgánu deklaruje takto určená práva, ale častěji povinnosti. Typickým případem takovéto autoaplikace je část daňového procesu, kdy osoba sama konstatuje, že naplnila znaky daňového subjektu, a má tedy statut daňového poplatníka či plátce daně, a z toho vyplývající práva a povinnosti. Nečeká tedy na vyhledání správcem daně a určení zda je nebo není daňovým subjektem. Zákonem uvedeným postupem se poté dobírá určení svých daňových povinností, konkrétně určení základu daně a výše daně. Vlastní určení základu daně a vlastní samostatný výpočet daně prostřednictvím zákonem stanovené daňové sazby pak deklaruje v zákonem předepsaném čase a ve většinou určené formě věcně a místně příslušnému správci daně. V deklaraci mající v našich podmínkách podobu např. daňového přiznání uvádí i uplatněné korekční prvky – osvobození, slevy, anomální stanovení daně z mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění, splittingu nebo v případě dosažení příjmu za více zdaňovacích období apod. Tato deklarace je vlastně rozsudkem nad sebou sama, který osoba sama také vykoná a umoří svůj daňový dluh deklarovaný v přiznání způsobem určeným zákonem, tedy nejjednodušeji zaplatí ve prospěch účtu správce daně. Přiznáním je zahájeno řízení, které již spadá do administrativních procesů, kdy správce daně zákonem stanoveným způsobem

³ ŠIROKÝ, J. *Daňové teorie a praktickou aplikací*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. s. 14.

⁴ *Taxes* [online]. 2014 [cit. 3. března 2013] Dostupné z WWW: <<http://www.investopedia.com/terms/t/taxes.asp>>.

konstatuje soulad nebo nesoulad deklarovaných skutečností se skutečnostmi, které sám v řízení zjistil.⁵

2.1.1 Vyměřovací řízení

Daňové řízení má několik základních fází (přípravné řízení, vyměřovací řízení, placení daní, vymáhací řízení), přičemž vyměřovací řízení je jednou z těchto fází. Výsledkem vyměřovacího řízení je stanovit daň a následně sdělit tuto skutečnost daňovému subjektu.

Základní zásady daňového řízení vyjadřují postup nezbytný pro dosažení cíle řízení, tj. pro správné stanovení a včasné vybrání daně tak, aby nebyly zkráceny daňové příjmy. Jsou to principy postupů při správě daní a jsou i interpretačními pravidly při její aplikaci. To znamená, že pokud existuje nejistota ve výkladu jednotlivých ustanovení zákona, vykládají se v souladu se základními zásadami daňového řízení.⁶

Tedy i vyměřovací řízení se musí řídit zásadami daňového řízení. V daňovém řízení je potřeba dbát nejen na dodržování právních předpisů k dané situaci, ale též na dodržování základních zásad daňového řízení. Mezi zásady například patří:^{7,8}

- **Zásada legality** – znamená, že všichni účastníci daňového řízení jsou povinni zachovávat zákonem stanovený postup. Správce daně, daňový subjekt a všechny další osoby zúčastněné na daňovém řízení se musí ve věcech daní řídit zákonnými normami a používat jen takové prostředky, jež jsou v souladu se zákony a jinými právními normami, Ústavou ČR, nařízeními vlády, mezinárodními smlouvami a vyhláškami.
- **Zásada neveřejnosti** – neveřejnost je tradiční zásadou správního řízení vůbec, a v jeho rámci samozřejmě i řízení daňového. Seznámení veřejnosti s daňovým řízením a jeho průběhem by mohlo narušit dokonce i samotný účel daňového řízení, vážně poškodit jeho účastníky, především daňové subjekty. Neveřejnost tedy znamená, že např. ústního jednání se mohou zúčastnit pouze osoby, o kterých tak stanoví zákon, jako např. daňové subjekty a jejich zástupci, svědci, znalci, tlumočníci či

⁵ MRKÝVKA, P., et al. *Finanční právo a finanční správa - 1. díl*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2004. s. 155-156.

⁶ HANUŠ, J., HOLUŠA, B., MUSILOVÁ, L. *Správa daní jak ji neznáte aneb práva a povinnosti podnikatele vůči finančnímu úřadu a naopak*. 3. přepracované vyd. Ostrava : Mirago, 1999. s. 16.

⁷ GROSSOVÁ, M., E. *Finanční právo se zaměřením na daňové právo*. 1. vyd. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2008. s. 106-107.

⁸ KINDL, M., TELECKÝ D., VÁLKOVÁ, H. *Zákon o správě daní a poplatků*. 1. vyd. Praha : C.H.Beck, 2002. s. 42.

jiné předvolané třetí osoby a v neposlední řadě též pracovníci správce daně. Tato zásada je typická právě pro daňové řízení vzhledem k jeho vysoce „intimnímu“ charakteru. S neveřejností velmi úzce souvisí zásada mlčenlivosti.

- **Zásada mlčenlivosti** – k účinnému dosažení neveřejnosti sdělovaných informací jsou všichni účastníci daňového řízení s výjimkou samotného daňového subjektu, v jehož prospěch je mlčenlivost uzákoněna, vázáni mlčenlivostí o jakýchkoli skutečnostech, které se dozvěděli v souvislosti s daňovým řízením.
- **Zásada přiměřenosti** – vzhledem k tomu, že základním cílem daňového řízení je vybrat daně takovým způsobem, aby nedocházelo ke krácení rozpočtových příjmů, je správce daně v průběhu daňového řízení vybaven rozsáhlými pravomocemi. K zamezení zneužití postavení správce daně v daňovém řízení slouží dodržování zásady přiměřenosti použitých prostředků a postupů. Tato zásada říká, že správce daně je povinen realizovat v daňovém řízení jen takové postupy, které vedou k dosažení cíle řízení a které současně co nejméně omezují daňový subjekt a představují pro daňový subjekt minimální újmu.
- **Zásada hodnocení důkazu** – správce daně, který vede daňové řízení má obdobné postavení jako soudce, provádí též i důkazní řízení, avšak převážnou většinu skutečností důležitých pro stanovení daně je povinen prokazovat daňový subjekt - například pravdivost a úplnost dat, které uvedl ve svém daňovém přiznání. Důkazní prostředky si opatřuje sám správce daně či je navrhuje daňový subjekt, avšak o tom, co bude považováno za důkaz, rozhoduje vždy správce daně. Důkazy pak správce daně hodnotí podle svého uvážení a to jednotlivě v jejich vzájemné souvislosti, což lze shrnout v zásadu volného hodnocení důkazů správcem daně.
- **Zásada skutečného obsahu věci** – většina procesních norem vychází ze základního pravidla, že pro řízení je primární forma podání a nikoliv jeho obsah. V daňovém řízení vzhledem k jeho smyslu a k předpokládaným účastníkům je naopak správce daně zavázán vycházet vždy ze skutečného stavu věci, tedy například bez ohledu na právní formu podání.

- **Zásada součinnosti** – správci daně postupují v daňovém řízení v úzké součinnosti s daňovými subjekty.
- **Zásada spolupráce** – znamená, že právem i povinností všech daňových subjektů je úzce spolupracovat se správcem daně při správném stanovení a vybírání daně.
- **Zásada rovnosti** – zásada rovnosti daňových subjektů před správcem daně znamená, že stejná práva a povinnosti mají v daňovém řízení všechny subjekty, bez ohledu na věk, pohlaví či ekonomický obrat u fyzických osob a například na právní formu u právnických osob.

Mezi základními zásadami daňového řízení není uvedena tzv. zásada materiální (objektivní) pravdy. Tato skutečnost vyplývá z rozdělení důkazního břemene v daňovém řízení. Povinností správce daně není zjišťovat úplně a přesně skutkový stav věci, pokud k tomu daňový subjekt sám nevytvoří předpoklady. Naopak je na tomto subjektu, aby prokázal, že jím uváděné skutečnosti jsou pravdivé. Navíc, pokud správce daně vyměřuje podle pomůcek, nelze zásadu materiální pravdy realizovat. Stejně tak zde není uvedena zásada písemnosti, ač ze zákona vyplývá, nebo zásada hospodárnosti, kterou by se správce daně měl v praxi rovněž řídit.⁹

Vyměřovacím řízením se zabývá § 135 až § 138 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, který nám uvádí dva druhy možného podání daňové přiznání:¹⁰

- 1) **Řádné daňové tvrzení** je povinen podat každý daňový subjekt, kterému to zákon ukládá, nebo takový daňový subjekt, který je k tomu správcem daně vyzván. Daňový subjekt je povinen v řádném daňovém tvrzení sám vyčíslit daň a uvést předepsané údaje, jakož i další okolnosti rozhodné pro vyměření daně. Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení.
- 2) **Opravné daňové přiznání a opravné vyúčtování** – před uplynutím lhůty k podání daňového přiznání nebo vyúčtování může daňový subjekt nahradit daňové přiznání nebo vyúčtování, které již podal, opravným daňovým přiznáním nebo opravným vyúčtováním. V řízení se dále postupuje podle tohoto opravného daňového přiznání nebo opravného vyúčtování a k předchozímu daňovému přiznání nebo vyúčtování se již nepřihlíží. Takto lze nahradit i dodatečná daňová přiznání nebo

⁹ KOBÍK, J. *Správa daní a poplatků s komentářem*. 5. aktualizované vyd. Olomouc : ANAG, 2007. s. 28.

¹⁰ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 245.

dodatečná vyúčtování či již podaná opravná přiznání nebo opravná vyúčtování.

2.1.2 Vyměření daně

Vyměření daně se zabývá § 139, 140 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Daň lze vyměřit na základě daňového přiznání nebo vyúčtování, či z moci úřední. Podle výsledků vyměřovacího řízení správce daně vyměří daň, kterou předepíše do evidence daní. Vyměření daně se rozumí i stanovení daně plátcem daně k přímé úhradě. V případě, když je vyměřená daň správcem daně vyšší než daň tvrzená daňovým subjektem, je rozdíl splatný v náhradní lhůtě do patnácti dnů ode dne právní moci platebního výměru. Ve stejné náhradní lhůtě je splatná i daň vyměřená z moci úřední. Pokud se vyměřovaná daň neodchyluje od daně tvrzené daňovým subjektem, správce daně nemusí daňovému subjektu výsledek vyměření oznamovat platebním výměrem. Toto neplatí pro případ, že byl zahájen postup k odstranění pochybností. Platební výměr správce daně založí do spisu. Dnem doručení platebního výměru daňovému subjektu se považuje poslední den lhůty, kdy je možno podat daňové přiznání nebo vyúčtování a pokud bylo daňové přiznání nebo vyúčtování podáno opožděně. Za den doručení se považuje den, kdy došlo daňové přiznání nebo vyúčtování správci daně. Daňový subjekt je oprávněn vyžádat si od správce daně stejnopis platebního výměru, který správce daně zašle daňovému subjektu na základě obdržení žádosti do třiceti dnů. Pokud je žádost podána před okamžikem vydání platebního výměru, počátek této lhůty je ode dne jeho vydání. V případě, že se vyměřená daň neodchyluje od daně tvrzené daňovým subjektem, nelze se proti platebnímu výměru, kterým je tato daň stanovena, odvolat. Toto neplatí, pokud byl platební výměr vydán na základě rozhodnutí o závazném posouzení.¹¹

O stanoveném základu daně a vyměřené dani vyrozumí správce daně daňový subjekt platebním výměrem, popř. hromadným předpisným seznamem. Pro případ, kdy se vyměřená daň neodchyluje od daně uvedené v daňovém přiznání (hlášení), nemusí správce daně sdělovat daňovému subjektu výsledek vyměření a daň vyměří mlčky (vyměření daně mlčky).¹²

¹¹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 246.

¹² *Vyměření daně* [online]. 2010 [cit. 2. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_532.HTM>.

2.2 Účastníci řízení

2.2.1 Správce daně

Správce daně je orgán, který je podle právních předpisů věcně a místně příslušný k výkonu správy daní. Správcem všech daní a dále i odvodů jsou územní finanční orgány, jež jsou uvedeny výše. Jsou samozřejmě nejen správci těchto daní a odvodů, ale i záloh na ně i jejich příslušenství. Správci daně z přidané hodnoty a spotřebních daní vybíraných při dovozu jsou celní orgány. Celní orgány jsou rovněž správci silniční daně v případě vozidel evidovaných v zahraničí, jakož i poplatků spojených s dovozem a vývozem. Správcem správních poplatků jsou orgány státní správy vykonávající zpoplatněné úkony, obce při výkonu přenesené působnosti, popř. jiné právnické osoby, pokud vykonávají státní správu na základě přenesené působnosti podle zvláštních předpisů, dále Rejstřík trestů a státní archivy. Správcem soudních poplatků jsou příslušné soudy a správcem místních poplatků jsou obce.¹³

Správce daně je orgán veřejné moci vykonávající správu daně. Správa daní je upravena obecně daňovým řádem a poté v jednotlivých daňových zákonech. Účel správy daní je nejvíce patrný ve vymezení v již neplatném zákoně o správě daní a poplatků, jež stanovil, že „Správou daně se rozumí právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat nebo kontrolovat podle zákona o správě daní a poplatků jejich splněním ve stanovené výši a době.“ Avšak dle aktuálního daňového řádu je správa definována jako postup, jehož cílem je správné zjištění, stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady. Ke splnění tohoto cíle má správce daně jisté pravomoci, jako je vedení daňového řízení a dalších řízení, dle platného daňového řádu, provádění vyhledávací činnosti, kontrolu plnění povinností osob zúčastněných na správě daní, vyzvání ke splnění povinností a zabezpečování placení daní. Další pravomoc svěřena do rukou správce daně je oprávnění zřídít a vést registry a evidence daňových subjektů a jejich daňových povinností.¹⁴

Tedy správou daní se zjednodušeně rozumí oprávnění činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností daňovými

¹³ BONĚK, V., et al. *Lexikon daňové pojmy*. 1. vyd. Ostrava : Nakladatelství Jiří Motloch, 2001. s. 451-452.

¹⁴ MRKÝVKA, P., PAŘÍZKOVÁ, I., RADVAN, M. *Základy finančního práva*, 5. opravné vyd. Praha : Armex Publishing, 2011. s. 36.

subjekty. Správce daně vykonává svou pravomoc pomocí úředních osob, jež jsou zaměstnanci, kteří se podílí na výkonu správy daní.¹⁵

2.2.2 Daňový subjekt

Daňový subjekt v konstrukci daně vystupuje obecně ve dvou polohách, a to jako:

- daňový poplatník,
- plátce daně.

Daňovým poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo činnost podléhá dani. Plátcem daně je osoba, jež je ze zákona povinna daň vypočítat, vybrat nebo srazit a v určené lhůtě odvést správci daně, přičemž za splnění daňových povinností vůči správci daně nese majetkovou odpovědnost. Daňovým subjektem mohou být i jiné osoby, které určí zákon, např. nástupce.¹⁶

2.2.3 Třetí osoba

Vedle pracovníků správce daně a daňového subjektu se daňového řízení zúčastňují tzv. třetí osoby. Na rozdíl od pracovníků správce daně a daňového subjektu se však třetí osoby nezúčastňují každého daňového řízení, ale stávají se jeho účastníky pouze tehdy, jestliže o tom rozhodne správce daně, který daňové řízení vede. Účast třetích osob je významná zejména při dokazování. Třetími osobami mohou být: svědci, znalci, auditoři, tlumočníci, ručitelé, insolvenční správci, správci konkursní podstaty, zvláštní insolvenční správci, zástupci insolventního správce, státní orgány a orgány obcí, atp. O tom, které třetí osoby se zúčastní daňového řízení, rozhoduje správce daně. Daňový subjekt je může navrhnout (např. svědky), ale rozhodnutí o jejich účasti v daňovém řízení náleží příslušnému správci daně. Třetí osoby jsou povinny na požádání prokázat svoji totožnost a jsou plně vázány mlčenlivostí. Náleží jim náhrada jejich nákladů.¹⁷

¹⁵ MRKÝVKA, P., PAŘÍZKOVÁ, I., RADVAN, M. *Základy finančního práva*, 2. vyd. Praha : Armex Publishing, 2007. s. 33.

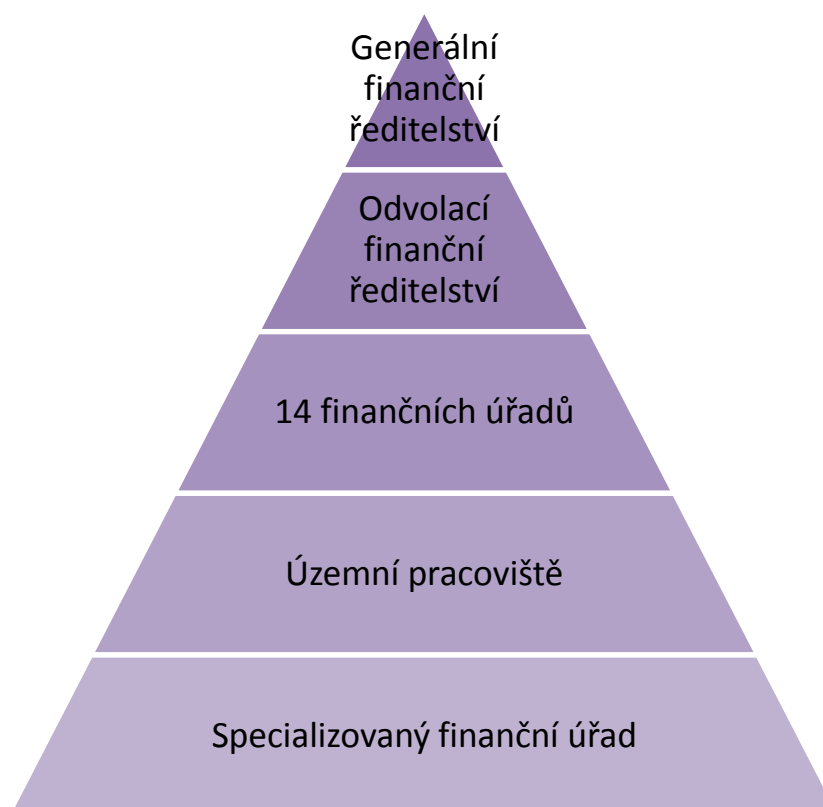
¹⁶ MRKÝVKA, P., PAŘÍZKOVÁ, I., RADVAN, M. *Základy finančního práva*, 2. vyd. Praha : Armex Publishing, 2007. s. 33.

¹⁷ BONĚK, V., et al. *Lexikon daňové pojmy*. 1. vyd. Ostrava : Nakladatelství Jiří Motloch, 2001. s. 472-473.

2.3 Česká daňová správa

K reorganizaci české daňové správy došlo na základě zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jenž nabyl účinnosti ke dni 1. ledna 2013. Tímto zákonem je nahrazen zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů. Orgány Finanční správy tvoří Generální ředitelství, Odvolací finanční ředitelství, finanční úřady, Územní pracoviště a Specializovaný finanční úřad. Orgánem zastřešujícím tuto soustavu je ministerstvo financí.¹⁸

Schéma č. 1: Orgány finanční správy¹⁹

Struktura Finanční správy je někdy nazývána 14+1, avšak správné označení by bylo spíše 14+1+1+1 nebo 15+1+1. Jedničku v posledním součtu představuje Generální finanční ředitelství. Druhou uváděnou jedničkou je Odvolací finanční ředitelství, jež má celorepublikovou působnost a nahrazuje dřívější druhý stupeň, tedy

¹⁸ *Finanční správa České republiky od 1.1. 2013* [online]. 2012 [cit. 28. ledna 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/vybrana-temata/2012/financni-sprava-cr-od-1-1-13-7220>>.

¹⁹ *Reorganizace české daňové správy od 1. ledna 2013* [online]. 2012 [cit. 28. ledna 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-cons.cz/o-nas/publikujeme-1/danove-zakony-legislativa/reorganizace-ceske-danove-spravy-od-1-ledna-2013.aspx>>.

8 finančních ředitelství. Odvolací finanční ředitelství má zákonem vymezenou působnost správního orgánu nejbližší nadřízeného finančním úřadům. Jedná se tedy o orgán, který rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutí finančních úřadů. Tento orgán rozhoduje i v první instanci a to tam, kde zákon předvídá rozhodnutí správce daně nejbližší nadřízeného finančního úřadu, například v případech rozhodnutí o podjatosti ředitele finančního úřadu či vyřizování podnětů na nečinnost finančního úřadu.

Zde uvedená soustava 14+1 nebo 15 nám představuje nový počet finančních úřadů, oproti dřívějším 199, je nyní 14 finančních úřadů umístěných podle správního uspořádání státu:²⁰

Tabulka č. 1: Uspořádání finančních úřadů²¹

Finanční úřad pro hlavní město Prahu
Finanční úřad pro Středočeský kraj
Finanční úřad pro Jihočeský kraj
Finanční úřad pro Plzeňský kraj
Finanční úřad pro Karlovarský kraj
Finanční úřad pro Ústecký kraj
Finanční úřad pro Liberecký kraj
Finanční úřad pro Královéhradecký kraj
Finanční úřad pro Pardubický kraj
Finanční úřad pro Kraj Vysočina
Finanční úřad pro Jihomoravský kraj
Finanční úřad pro Olomoucký kraj
Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj
Finanční úřad pro Zlínský kraj

Správu daní nelze zajistit bez spolehlivého informačního systému, kdy na výše uvedených orgánech se pro správu daní používá automatizovaný daňový informační systém, zkr. ADIS. Je to systém, který je určen pro orgány finanční správy a pro daňové subjekty. Jedná se o celorepublikovou aplikaci. ADIS komunikuje i s dalšími systémy, jako například přebírají data z katastru nemovitostí, data z registru obyvatelstva nebo z registru motorových vozidel. Dále si vyměňuje data s Českou národní bankou, která

²⁰ *Reorganizace české daňové správy od 1. ledna 2013* [online]. 2012 [cit. 28. ledna 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-cons.cz/o-nas/publikujeme-1/danove-zakony-legislativa/reorganizace-ceske-danove-spravy-od-1-ledna-2013.aspx>>.

²¹ *Reorganizace české daňové správy od 1. ledna 2013* [online]. 2012 [cit. 28. ledna 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-cons.cz/o-nas/publikujeme-1/danove-zakony-legislativa/reorganizace-ceske-danove-spravy-od-1-ledna-2013.aspx>>.

vede účty všech finančních úřadů. ADIS též poskytuje informace systému státní sociální podpory a mimo jiné zajišťuje i mezinárodní výměnu informací v oblasti správy daní.²²

2.4 Daňový nedoplatek

Daňovým nedoplatkem je stav, kdy daňový dlužník je v prodlení, to znamená, nezaplatil-li splatnou částku daně nejpozději v den její splatnosti. Jinými slovy lze daňový nedoplatek definovat jako stav, kdy k danému dni je u konkrétní daně splatná daň vyšší než daň skutečně uhrazená. V případě, že je daňový dlužník v prodlení, počítá se za každý den prodlení počínaje dnem následujícím po dni splatnosti daně penále. Správce daně daňové nedoplatky vymáhá různými způsoby, do kterých řadíme například daňovou exekuci.²³

Dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, je nedoplatek definován následujícím způsobem: nedoplatek je částka daně, která není uhrazena, a uplynul již den splatnosti této daně. Za nedoplatek lze rovněž považovat neuhrazené příslušenství daně, u kterého již uplynul den splatnosti, popřípadě též neuhrazená částka zajištěné daně. Vzniklý nedoplatek hradí daňový subjekt jako svůj daňový dluh. Tomuto vzniklému dluhu odpovídá na straně příslušného veřejného rozpočtu splatná daňová pohledávka. Správce daně může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět o výši jeho vzniklých nedoplateků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením.²⁴

2.5 Zajištění daně

K zajištění daně správce daně přistupuje v případě, že je odůvodněná obava, že úhrada daně bude nedobytná, či vybírání daně bude se značnými obtížemi. Zajištěním daně se zabývá zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

Zákon neuvádí konkrétní důvody, pro něž správce daně může pokládat vybrání daně za ohrožené. Může jich být celá řada, např. dřívější nedobré zkušenosti s daňovým subjektem, pokud se týká jeho platební kázně, hrozba konkursu či vyrovnání, případy, kdy se daňový subjekt zbavuje majetku, předlužení daňového subjektu, úmysl daňového

²² *O projektu* [online]. 2014 [cit. 26. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.gist.cz/produkty/divize-adis/o-projektu/>>.

²³ *Daňový nedoplatek* [online]. 2010 [cit. 6. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_102.HTM>.

²⁴ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 248.

subjektu opustit území České republiky, vznik právnické osoby pouze na omezenou dobu nebo za účelem provedení časově omezené činnosti atp.²⁵

2.5.1 Zajišťovací příkaz

Zajišťovací příkaz je jeden z možných prostředků, který umožňuje správci daně donutit daňové subjekty, aby dostály svým závazkům, uhradily daň dopředu, což lze i před dobou, než byla zjištěna a stanovena výše daně. Tedy institut zajišťovacího příkazu poskytuje správci daně možnost zajistit včasnou a úplnou úhradu daňové povinnosti ze strany daňového subjektu.

Zajištěním daně a tedy i zajišťovacím příkazem se zabývá § 167 až § 169 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. V případě, když je odůvodněná obava, že daň, u které dosud neuplynul den splatnosti, nebo daň, která nebyla dosud stanovena, bude v době její vymahatelnosti nedobytná, nebo že v této době bude vybrání daně spojeno se značnými obtížemi, může správce daně vydat zajišťovací příkaz. Zajišťovacím příkazem správce daně uloží daňovému subjektu úhradu v příkazu uvedené částky. Pokud není nebezpečí z prodlení, správce daně uloží daňovému subjektu, aby ve lhůtě tří pracovních dnů tuto částku daně zajistil ve prospěch správce daně složením jistoty na jeho depozitní účet. Pokud hrozí nebezpečí z prodlení, je zajišťovací příkaz vykonatelný okamžikem oznámení daňovému subjektu. U daně, která nebyla dosud stanovena, stanoví výši zajišťované částky správce daně dle vlastních pomůcek. Pokud není nebezpečí z prodlení, může správce daně vyzvat daňový subjekt, aby nejpozději ve lhůtě do tří pracovních dnů sdělil údaje potřebné pro určení výše zajišťované daně.²⁶

Pokud není vydáno rozhodnutí o odvolání proti zajišťovacímu příkazu do třiceti dnů ode dne, kdy bylo podáno, zajišťovací příkaz se stává neúčinným. Proti vydanému zajišťovacímu příkazu nelze uplatnit obnovu řízení. V případě, že pominou důvody, pro které bylo zajištění daně uplatněno před stanovením daně nebo před dnem její splatnosti, správce daně bezodkladně rozhodne o ukončení účinnosti zajišťovacího příkazu. Zjistí-li správce daně před stanovením daně nebo před dnem její splatnosti důvody pro snížení původní výše zajištění, rozhodne o změně zajištěné částky rozhodnutím, které mění částku uvedenou v zajišťovacím příkazu a současně ukončí v rozsahu změny účinnost příkazu původního. V případě, když vznikne v důsledku

²⁵ Zajištění úhrady na nesplacnou nebo dosud nestanovenou daň [online]. 2010 [cit. 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_550.htm>.

²⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 250.

těchto rozhodnutí vratitelný přeplatek, správce daně jej vrátí bez žádosti do patnácti dnů od jeho vzniku. Dojde-li ke stanovení daně, která nebyla v době vydání zajišťovacího příkazu stanovena, je tato daň splatná ke dni jejího stanovení. Tímto dnem zaniká účinnost zajišťovacího příkazu a zajištěná částka se převede na úhradu této daně. Pokud tak vznikl vratitelný přeplatek, správce daně ve stanovené lhůtě takto vzniklý vratitelný přeplatek vrátí bez žádosti do patnácti dnů od jeho vzniku. Stejně podmínky pro vrácení přeplatku jsou i z důvodu, uplynul-li den splatnosti u daně, u které byl zajišťovací příkaz vydán z důvodu, že dosud neuplynul den její splatnosti, zaniká tímto dnem účinnost zajišťovacího příkazu a zajištěná částka se převede na úhradu této daně. Pokud daňový subjekt nesplní povinnost uloženou v zajišťovacím příkazu, může správce daně rozhodnout o zřízení zástavního práva k zajištění částky stanovené tímto zajišťovacím příkazem.²⁷

Pokud nebyla při vymáhání zahájeném na základě zajišťovacího příkazu zajištěná částka uhrazena do doby zániku účinnosti zajišťovacího příkazu z důvodu toho, že zajištěná daň se stala splatnou podle § 168 odst. 4 nebo 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, rozhodne správce daně, že vykonatelné rozhodnutí o stanovení daně se stává exekučním titulem namísto zajišťovacího příkazu a současně uvede výši nedoplatku, pro jehož úhradu má být vymáhání nadále prováděno. Účinky provedených exekučních úkonů zůstávají zachovány v rozsahu vymezeném novým exekučním titulem.²⁸

Zajišťovací příkaz musí obsahovat všechny náležitosti rozhodnutí a musí zde být uvedeny důvody, pro které správce daně pokládá vybrání daně za ohrožené.

Příklad: Finanční úřad provádí u firmy ABC, s. r. o., daňovou kontrolu u daně z příjmů právnických osob za rok 2007. Z průběhu kontroly se jeví jako pravděpodobné, že dojde k doměření této daně. Přesná částka ještě nebyla vyčíslena, protože kontrola dále probíhá, nicméně finanční úřad předpokládá, že půjde o částku cca 2 mil. Kč. Zároveň se pracovníci správce daně dozvěděli, že kontrolovaný subjekt se zbavuje majetku a jednatel firmy plánuje dlouhodobou cestu na Bahamské ostrovy. Dne 10. března 2010 byl proto vydán zajišťovací příkaz na částku 2 mil. Kč.²⁹

²⁷ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

²⁸ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

²⁹ *Zajišťovací příkaz* [online]. 2010 [cit. 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d9494v12365-zajistovaci-prikaz/>>.

2.5.2 Zajištění majetku – rejstřík zástav

K této kapitole je mimo jiné zdrojem informací zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Správce a provozovatelem rejstříku zástav je Notářská komora České republiky. Tato komora vede rejstřík zástav v elektronické podobě v rámci centrálního informačního systému vedeného a provozovaného na základě organizačního řádu Notářské komory České republiky.

Označení zástavy může být různé, mezi základní zástavy patří:³⁰

- **Nemovité věci**, jejímž označením se rozumí obvyklé pojmenování a pozemek, na němž se nemovitá věc nachází, označující se parcelním číslem, dále příslušným katastrálním územím a další údaje uvedené v zástavní smlouvě nebo v rozhodnutí soudu či správního úřadu.
- **Věci hromadné a soubory věcí**, též zde platí, že označením se rozumí obvyklé pojmenování jako např. podnik, provozovna, zásoby obilí, sbírka poštovních známek, atp. Další údaje uvedené v zástavní smlouvě, v rozhodnutí soudu nebo správního úřadu (např. místo, kde se hromadná věc nalézá).
- **Věc movitá** – zde se jedná např. o automobil, motocykl, traktor, loď, počítač, atp. Dále údaje uvedené v zástavní smlouvě nebo v rozhodnutí soudu či správního úřadu (např. typ, značka, výrobní číslo).

Právním důvodem zástavního práva tedy může být zástavní smlouva, rozhodnutí soudu, rozhodnutí správního úřadu. Den vzniku zástavního práva je totožný s datem zápisu v případě, že zástavní právo vzniká na základě zástavní smlouvy. V případě, že zástavní právo vzniká na základě rozhodnutí soudu či správního úřadu, zde je den vzniku zástavního práva datum právní moci rozhodnutí. Jak nám stanovuje notářský řád, zápis provádí notář, který po provedení zápisu pořídí potvrzení o zápisu, které opatří razítkem, podepíše a založí do příslušného notářského spisu. Záznam zástavního práva provádí Komora, která po provedení záznamu pořídí dvě vyhotovení potvrzení o záznamu, kdy jedno z vyhotovení je založeno do příslušného spisu a druhé z vyhotovení je zasláno soudu, případně správnímu úřadu. Co se týče výmazu zástavního práva i zde hrají hlavní roli notáři, kteří provádějí výmaz. Provádění výmazu může být na základě žádosti zástavního dlužníka, zástavního věřitele, či jiné osoby.

³⁰ *Předpis o rejstříku zástav* [online]. 2010 [cit. 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.nkcr.cz/index.php?page=predpis>>.

Po výmazu notář pořizuje potvrzení o výmazu ve dvojím vyhotovení. Jedno z vyhotovení je založeno do příslušného notářského spisu, druhé z vyhotovení je vydáno žadateli o výmaz.³¹

2.6 Reverse charge

Jak je uvedeno v článku redakce Finance.cz³² s názvem: „*Reverse charge*“ - *hojně využívaný mechanismus*“ jedná se o pojem, kdy lze režim reverse charge vyjádřit jako tzv. obrácené zdanění. V rámci častých změn naší české daňové legislativy postupně docházelo k rozšiřování tohoto mechanismu. Jedná se o postup, který je používán v oblasti daně z přidané hodnoty. Znamená tedy, že povinnost přiznat a zaplatit daň má příjemce služby. Tento princip se uplatňuje u zboží a služeb v mezinárodním obchodě, v rámci členských států EU, ale také u ostatních zemí (tzv. třetích zemí). Mechanismus reverse charge ulehčuje odběrateli či příjemci zdanit zboží nebo službu ve svém státě bez složitého uplatňování nároku na odpočet daně v jiném státě nebo dokonce nutné registrace k dani z přidané hodnoty v tomto cizím státě. Tedy v případě že poskytovatel i příjemce jsou plátcí daně z přidané hodnoty, uplatní se systém reverse charge a daň je povinen přiznat a zaplatit příjemce služby. V případě, že příjemce služby není plátcem daně z přidané hodnoty, musí daň přiznat a zaplatit poskytovatel služby. Avšak i zde existují určité výjimky, kdy reverse charge nelze použít. Zejména služby vztahující se k nemovitým věcem (jako jsou služby realitní kanceláře), poskytování přepravy osob nebo služby v oblasti kultury, umění, sportu, vzdělávání.

Na základě zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů je distributor povinen poskytnout kauci, a to složením částky ve výši 20 000 000 Kč na zvláštní účet celního úřadu s tím, že kauce v této výši musí být na tomto účtu po celou dobu registrace distributora pohonných hmot. Další možností je bankovní záruka, kterou přijal celní úřad k zajištění nedoplatků v celkové výši do 20 000 000 Kč, které jsou evidovány u orgánů Celní správy České republiky nebo u jiných správců daně k devadesátému dni

³¹ *Předpis o rejstříku zástav* [online]. 2010 [cit. 19. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.nkcr.cz/index.php?page=predpis>>.

³² „*Reverse charge*“ – *hojně využívaný daňový mechanismus* [online]. 2011 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/298968--reverse-charge-hojne-vyuzivany-danovy-mechanismus/>>.

ode dne zrušení, nebo zániku registrace distributora pohonných hmot. Bankovní záruka musí být poskytnuta na dobu určitou, která nesmí být kratší než dva roky.³³

Redakce České televize³⁴ následně zveřejnila článek s názvem: „*Kauci 20 milionů složila sotva desetina distributorů benzínu*“ z 1. listopadu 2013, kdy skončilo přechodné období nutné k získání koncese na prodej pohonných hmot a též novelou uložená povinnost složit kauci 20 milionů korun, splnilo tyto podmínky dle celní správy pouze 132 společností, což není ani desetina z těch, které byly ještě před listopadem roku 2013 oficiálně zaregistrované. V září téhož roku byly v registru zapsány téměř dva tisíce distributorů. Tato vysoká kauce má zabránit účelovému zakládání společností, kvůli kterým stát na krácení daně z přidané hodnoty ročně přichází o pět až osm miliard korun. Řada prodejců pohonných hmot tvrdí, že takto vysoká kauce bude pro některé z nich likvidační.

³³ ČESKO. Zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2006, částka 96/2006, s. 307-312. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-311>>.

³⁴ *Kauci 20 milionů složila sotva desetina distributorů benzínu* [online]. Praha : Česká televize, 2013, 1.11.2013 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/248595-kauci-20-milionu-slozila-sotva-desetina-distributoru-benzinu/>>.

3 VYMÁHÁNÍ A PLACENÍ DAŇOVÉHO NEDOPLATKU

V rámci problematiky vymáhání daní máme různé způsoby, které lze při výběru nedoplatků využít. Mezi tyto způsoby řadíme dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, daňovou exekuci, dále vymáhání prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora, popřípadě je možnost uplatnění v insolvenčním řízení nebo přihlášení do veřejné dražby.³⁵

3.1 Právní předpoklady vymáhání

Daňová exekuce jako výkon rozhodnutí dle dříve platného zákona č. 337/1992 Sb., České národní rady o správě daní a poplatků, je relativně nezávislým daňovým řízením, jehož zahájení, průběh i ukončení jsou vázány na jisté podmínky – předpoklady, které je povinen správce daně zkoumat před samostatným zahájením daňové exekuce, resp. samotným jejím průběhem.³⁶

Právní předpoklady můžeme rozdělit na:

- procesní,
- věcné.

3.1.1 Procesní předpoklady

Mezi procesní předpoklady řadíme:

1. Pravomoc správce daně – vymezuje nám § 11 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád³⁷

- a) Tedy mezi pravomoci správce daně patří:
- vede daňová řízení a jiná řízení podle daňového zákona,
 - provádí vyhledávací činnost,
 - kontroluje plnění povinností osob zúčastněných na správě daní,
 - vyzývá ke splnění povinností,
 - zabezpečuje placení daní.

³⁵ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 251.

³⁶ *Právní předpoklady vymáhání daňového nedoplatku* [online]. 2005 [cit. 20. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://spravni.juristic.cz/570385/clanek/spravni2.html>>.

³⁷ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

- b) Správce daně pro účely správy daní může zřídit a vést registry a evidence daňových subjektů a jejich daňových povinností.

Dále se pravomocemi správce daně zabývá následující paragraf, který uvádí, že správce daně vykonává svou pravomoc prostřednictvím úředních osob.³⁸

Další pravomoci správce daně můžeme najít v § 86 odst. 4 zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, jež uvádí důležitou větu, a to, že správce daně má při provádění daňové kontroly pravomoci podle § 80 až 84 uvedeného zákona.³⁹

2. Příslušnost správce daně

Příslušnost správce daně je dle platné legislativy místní, kdy zákon definuje tuto příslušnost jako místní příslušnost, která se, pokud ovšem není dále stanoveno jinak, řídí takto: u fyzické osoby se jedná o adresu místa trvalého pobytu občana České republiky. Pokud se však jedná o cizince, zde se jedná o adresu hlášeného místa pobytu, avšak pokud nelze určit místo pobytu, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se tato fyzická osoba převážně zdržuje. Co se týče právnické osoby, zde se jedná o její sídlo, což je adresa, pod kterou je právnická osoba zapsána v obchodním rejstříku či obdobném veřejném rejstříku. Nebo adresa kde skutečně právnická osoba sídlí, v případě kdy se takováto osoba do těchto rejstříků nezapisuje. Pokud je předmětem daně nemovitá věc, zde je ke správě daní místně příslušný ten správce daně, v jehož územní působnosti se nemovitá věc nachází. Může nastat situace, kdy je ve stejné věci místně příslušných hned několik správců daně. V takovémto případě řízení provede ten, u něhož bylo řízení zahájeno nejdříve, pokud se místně příslušní správci daně nedohodnou jinak. Když se jedná o daňový subjekt, kdy správcem jeho daní je správce daně místně příslušný, může správce daně provést potřebný úkon i mimo svůj obvod územní působnosti.⁴⁰

3. Způsobilost být daňovým dlužníkem, jeho procesní způsobilost

Daňovým dlužníkem je každý, kdo je podle zvláštního zákona povinen platit daň nebo vybranou a sraženou daň odvádět. K tomu, aby měl daňový subjekt ve fázi placení daní procesní postavení daňového dlužníka, není zapotřebí, aby byla daň již stanovena, vyměřena nebo byla již dokonce splatná. Daňová povinnost totiž vzniká okamžikem,

³⁸ *Správce daně* [online]. 2012 [cit. 20. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://zakony.kurzy.cz/280-2009-danovy-rad/cast-2-hlava-1-dil-1/>>.

³⁹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 238.

⁴⁰ *Sbírka zákonů a sbírka mezinárodních smluv* [online]. 2010 [cit. 20. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=7>>.

kdy nastaly první skutečnosti, jež podle jednotlivých zákonů zakládají její vznik, nikoliv až jejím přiznáním, vyměřením nebo splatností. Daňovým dlužníkem se tedy daňový subjekt stává okamžikem, kdy dosáhl první zdanitelný příjem, kdy se stal vlastníkem nemovité věci apod.⁴¹

4. Vyloučení pracovníků správce daně

V případě, že je v daňovém řízení podezření z podjatosti, dochází k vyloučení pracovníků správce daně. To znamená, že pracovníci správce daně nejednají nestranně, nezaujatě k projednávané věci, a to například z důvodu příbuzenského vztahu. Dle názoru autorky se jedná o poměrně vzácné případy v řádu jednotek.

3.1.2 Věcné předpoklady

Mezi věcné předpoklady, za kterých správce daně může daňovou exekuci zahájit, řadíme:

1. exekuční titul

Exekuční titul je titul označovaný v exekučním řízení, kde vystupují dvě strany, a to na jedné straně věřitel a na straně druhé dlužník. Tyto osoby proti sobě vedou spor. Exekuční titul je podnět k začátku exekuce. Exekuční titul v daňovém řízení je předpokladem nařízení a výkonu daňové exekuce. Exekuční titul je právně upraven v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád. Exekuční titul musí mít stanovené náležitosti. Aby byl vykonatelný, musí být opatřen doložkou vykonatelnosti. Tímto titulem disponuje věřitel, kdy na základě tohoto titulu může věřitel požádat soud o nařízení exekuce.⁴²

Exekuční titul je podmínkou vymáhání daňového nedoplatku. Exekučním titulem je vykonatelný výkaz nedoplatků, vykonatelné rozhodnutí, splatná částka zálohy na daň.⁴³

Dle § 176 zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád, exekučním titulem je:⁴⁴

- a) výkaz nedoplatků sestavených z údajů evidence daní,
- b) vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění,

⁴¹ *Daňový dlužník* [online]. 2010 [cit. 20. listopadu 2013] Dostupné z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_093.htm>.

⁴² HENDRYCH, D., et al. *Právní slovník*. 3. rozšířené vyd. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 233.

⁴³ HANUŠ, J., HOLUŠA, B., MUSILOVÁ, L. *Správa daní jak ji neznáte aneb práva a povinnosti podnikatele vůči finančnímu úřadu a naopak*. 3. přepracované vyd. Ostrava : Mirago, 1999. s. 7.

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast3h5.aspx>>.

c) vykonatelný zajišťovací příkaz.

Výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní

Je jeden z možných titulů pro daňovou exekuci. Zde se jedná o výkaz, který sestavuje správce daně, a to z údajů evidence daní. Evidenci daní nám vede správce daně. Evidence daní uvádí údaje, které jsou následně evidovány na osobních daňových účtech daňových subjektů. Výkaz nedoplatků musí obsahovat předepsané náležitosti, které jsou uvedené v § 176 odst. 2 daňového řádu, jež jsou podobně vymezeny jako v dříve platném zákoně č. 337/1992 Sb., České národní rady o správě daní a poplatků. Předepsané náležitosti jsou:⁴⁵

- označení správce daně,
- číslo jednací,
- označení dlužníka,
- údaje o jednotlivých nedoplatcích,
- podpis úřední osoby s uvedením jména, příjmení a pracovního zařazení a otisk úředního razítka, popřípadě elektronický podpis,
- důležitou součástí je potvrzení o vykonatelnosti (musí být vykonatelný),
- den, k němuž je výkaz nedoplatků sestaven.

Vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění

Vykonatelným rozhodnutím může být vykonatelné rozhodnutí soudu i jiného orgánu činného v trestním řízení, exekutora či orgánu veřejné správy.

2. Nečinnost daňového dlužníka

Dalším věcným předpokladem pro zahájení daňové exekuce je nečinnost daňového dlužníka, který ani po výzvě k zaplacení v náhradní lhůtě, kterou mu stanovuje správce daně ve výzvě k zaplacení daňového nedoplatku (nejméně na osm dnů), nezaplatil splatný daňový nedoplatek a ani ve stanovené lhůtě neučinil žádný úkon signalizující snahu o zaplacení daňového nedoplatku. To znamená, že daňový dlužník nepodal žádost o posečkání, případně žádost o povolení splátek. V praxi se nejčastěji setkáváme s tím, že se daňový dlužník vůči výzvě odvolá.⁴⁶

⁴⁵ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 251.

⁴⁶ *Právní předpoklady vymáhání daňového nedoplatku* [online]. 2006 [cit. 26. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <<http://spravni.juristic.cz/570385/clanek/spravni2.html>>.

3. Nezaniklo právo vymahatelnosti daně

Jako poslední věcný předpoklad pro zahájení daňové exekuce je nemožnost vymáhání daňového nedoplatku, kdy podle zákona o správě daní a poplatků dojde k tzv. promlčení.

Promlčecí doba pro právo správce daně vymáhat daňové nedoplatky činí šest let po roce, v němž se nedoplatek stal splatným. Je-li však v této lhůtě proveden jakýkoliv úkon směřující k vybrání, zajištění nebo vymožení nedoplatku (např. je doručena výzva k úhradě nedoplatku v náhradní lhůtě, vydán exekuční příkaz, vydáno rozhodnutí o zřízení zástavního práva apod.), počíná běžet nová šestiletá promlčecí doba. Takový úkon může být učiněn i opakovaně. I pro případ opakovaného běhu promlčecí lhůty lze však daňový nedoplatek vymáhat nejpozději do dvaceti let od konce roku, v němž se nedoplatek stal splatným. Správce daně je oprávněn požadovat i daňový nedoplatek promlčený, pokud však daňový dlužník namítne promlčení, musí k němu správce daně přihlídnout, avšak pouze v rozsahu dlužníkem uplatněné námitky. I kdyby však po úspěšném uplatnění námitky promlčení daňový dlužník nedoplatek uhradil, správce daně tuto úhradu přijme. Byl-li nedoplatek uhrazen, nemůže daňový dlužník dodatečně uplatnit námitku promlčení a požadovat vrácení uhrazené částky. Je-li daňový nedoplatek zajištěn zástavním právem na movité věci, nemůže se zástavní právo promlčet, jestliže má správce daně zástavu v držení. Je-li daňový nedoplatek zajištěn zástavním právem na nemovitých věcech zápisem v katastru nemovitostí, nelze námitku promlčení uplatnit do třiceti let po dni zápisu do katastru nemovitostí.⁴⁷

3.2 Způsob placení daně

Daně se platí příslušnému správci daně, a to výhradně v české měně. Avšak je zde výjimka, kterou jsou správní poplatky vybírané českými zastupitelskými úřady a výjimečně též správní poplatky vybírané na českém hraničním přechodu. Při každé platbě musí být uvedeno, na kterou daň je platba určena. Správce daně přijme platbu vždy na tu daň, na níž byla určena. Platbu vykonanou bez dostatečného označení přijme správce daně na účet nejasných plateb a vyzve daňový subjekt, aby ve stanovené lhůtě oznámil, na kterou daň byla takováto platba vykonána. Pokud subjekt ve stanovené lhůtě vyhoví, správce daně zaúčtuje platbu na daň subjektem určenou, a to s účinností ke dni, kdy byla skutečně provedena. Pokud však daňový subjekt výzvě nevyhoví, určí

⁴⁷ *Promlčení práva vymáhat daňové nedoplatky* [online]. 2010 [cit. 29. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_350.htm>.

daň, na níž má být platba zaevidována, sám správce daně. Ovšem zde se za den platby považuje až den, kdy ji správce daně na příslušnou daň zaevidoval. Vykonal-li daňový subjekt platbu na účet správce daně věcně nebo místně nepřislušného, ten ji neprodleně postoupí příslušnému správci daně a daňový subjekt o jejím postoupení vyrozumí. Pokud byla zaplacením, avšak u nepřislušného správce daně, doba pro zaplacení dodržena, považuje se za zachovanou i u toho správce, jemuž byla postoupena. Správce daně platbu přijme i tehdy, není-li provedena daňovým dlužníkem. V případě, že jiná osoba uhradí daň za daňového dlužníka, nelze ji platbu vrátit. Vznikne-li úhradou daně jinou osobou za daňového dlužníka přeplatek (např. tím, že daň zaplatil jak daňový dlužník, tak i jiná osoba), lze takový přeplatek, pokud je vratitelný, vrátit pouze daňovému dlužníkovi.⁴⁸

Daň lze platit těmito způsoby:

- bezhotovostním převodem,
- úřední osobě pověřené přijímat platby, dále oprávněné úřední osobě při platbě pořádkové pokuty,
- šekem,
- daňovému exekutorovi,
- kolkovými známkami,
- přeplatkem na jiné dani.

V článku redakce Aktuálně.cz⁴⁹ s názvem: „*Pravidla pro placení daní se změni, souhlasí poslanci*“ se již první slova věnují problematice zkoumané v této podkapitole, a to je placení daní - Sněmovna schválila rozsáhlé změny daňových zákonů, které souvisí s přijetím nového občanského zákoníku. Změny mají začít platit stejně jako zákoník od ledna 2014. Schválená změna zákonů, kterou musí ještě schválit Senát, například osvobozuje od daně dividendy i obdobné příjmy. Vedle toho předloha také ruší zákon o dani dědické, darovací a z převodu nemovitosti. Tu má upravit nový zákon, který poslanci ve čtvrtek (8. 8. 2013) rovněž schválili. Před přijetím zákona varoval například sociální demokrat Miroslav Svoboda. Poukazoval zejména na to, že jde o komplikovanou změnu zákonů. „Je to směsice různých zákonů, ve kterých se dnes

⁴⁸ *Placení daní* [online]. 2010 [cit. 29. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_291.htm>.

⁴⁹ *Pravidla pro placení daní se změni, souhlasí poslanci* [online]. Praha : Centrum holdings, 2013, 8.8.2013 [cit. 29. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/penize/clanek.phtml?id=787210>>.

už nikdo nevyzná,“ přidal se jeho stranický kolega Václav Votava. Opoziční poslanci hlasovali nakonec proti přijetí zákona.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, byl přijat s platností od 1. 1. 2014.

3.2.1 Posečkání daně

Posečkání daně znamená možnost daňového subjektu zažádat o odložení úhrady splatné daně na pozdější termín popřípadě možnost rozložit úhradu daně do splátek. Správce daně může na základě žádosti daňového subjektu, nebo z moci úřední povolit posečkání úhrady daně, popř. rozložení její úhrady na splátky, za zákonem stanovených podmínek.

Správce daně může povolit posečkání daně:⁵⁰

- pokud by neprodlená úhrada znamenala pro daňový subjekt vážnou újmu,
- pokud by byla ohrožena výživa daňového subjektu nebo osob na jeho výživu odkázaných,
- pokud by neprodlená úhrada vedla k zániku podnikání daňového subjektu, přičemž výnos z ukončení podnikání by byl pravděpodobně nižší než jím vytvořená daň v příštím zdaňovacím období,
- není-li možné vybrat daň od daňového subjektu najednou,
- při důvodném očekávání částečného nebo úplného zániku povinnosti uhradit daň.

Žádost o posečkání daně je možné podat písemnou formou osobně, nebo prostřednictvím jiné osoby oprávněné jednat, popř. je možné zaslat ji poštou či elektronicky. Podání lze učinit rovněž ústně do protokolu. Ať už je podání písemné nebo ústní do protokolu, vždy musí být podepsáno osobou, která podání činí. Z podání musí být patrné, kdo je činí, čeho se týká a co se navrhuje. Žádost se podává nebo doručuje na místně příslušný finanční úřad. K žádosti je třeba přiložit všechny doklady a důkazní prostředky, které podporují tvrzení a důvody v žádosti uváděné. Za podání

⁵⁰ *Placení daní* [online]. 2013 [cit. 29. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/podnikani/situace/243/246/6123.html#obsah>>.

žádosti je předepsán správní poplatek ve výši 400 Kč. Doba pro vyřízení žádosti je třicet dnů ode dne jejího podání.⁵¹

3.2.2 Splátky, splátkový kalendář

Splátka je platba na již známou (stanovenou, popř. i vyměřenou) daňovou povinnost. Placení daně ve splátkách je typické pro daně vyměřované již na počátku zdaňovacího období, např. podle stavu k prvému dni zdaňovacího období. Takovou daní je v daňovém systému České republiky daň z nemovitých věcí. Za stanovených podmínek může správce daně povolit na žádost daňového subjektu zaplacení kterékoliv daně ve splátkách.⁵²

Splátkový kalendář je specifickým daňovým dokladem. Splátkový kalendář může plnit funkci daňového dokladu, jestliže tvoří součást smlouvy nebo je na něj ve smlouvě výslovně odkázáno. Splátkový kalendář musí obsahovat stejné náležitosti jako běžný daňový doklad. Splátkový kalendář musí plátce daně z přidané hodnoty v daňové evidenci uvádět v soupisu daňových dokladů v každém zdaňovacím období k dani z přidané hodnoty, kterého se týká. Za správnost údajů uvedených na splátkovém kalendáři odpovídá vždy plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění.⁵³

3.3 Prominutí daně

Tímto institutem se zabývá část pátá zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, jenž uvádí, že pokud zákon stanoví orgánu veřejné moci pravomoc zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně, lze tak učinit na základě žádosti daňového subjektu nebo z moci úřední. Ministr financí může z moci úřední, pokud jde o daně, které spravují jím řízené správní orgány, zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně ze dvou důvodů. Z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů, nebo při mimořádných, zejména živelných událostech.⁵⁴

Nad tímto institutem tedy lze přemýšlet v případě, kdy byla vyměřena a předepsána daňová povinnost nebo příslušenství daně a je důvodné podezření, že došlo k pochybení. V případě, že nastanou výše zmíněné důvody - nesrovnalosti popřípadě mimořádná událost. S druhou uvedenou možností jsme měli možnost

⁵¹ *Placení daní* [online]. 2013 [cit. 29. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/podnikani/situace/243/246/6123.html#obsah>>.

⁵² *Splátka* [online]. 2010 [cit. 29. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_448.htm>.

⁵³ BONĚK, V., et al. *Lexikon daňové pojmy*. 1. vyd. Ostrava : Nakladatelství Jiří Motloch, 2001. s. 443.

⁵⁴ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 261.

se setkat dne 2. června 2013, kdy došlo v důsledku postižení povodní nebo záplavou k vyhlášení nouzového stavu.⁵⁵

V případě, že byla žádost o prominutí daně zamítnuta, lze novou žádost o prominutí daně podat nejdříve po šedesáti dnech ode dne oznámení zamítavého rozhodnutí. V této žádosti nemohou být uplatněny stejné důvody, které obsahovala původní žádost. Při opakování již odmítnutých důvodů bude nová žádost odložena. O odložení musí být žadatel o prominutí daně vyrozuměn.⁵⁶

3.4 Způsoby vymáhání

Dle výše uvedeného zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, umožňuje využití několika možných způsobů, jak lze provést vymáhání nedoplatků. V rámci této podkapitoly je vycházeno především ze zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, který nám definuje a stanovuje jednotlivé postupy v rámci vymáhání prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora. Dalším zákonem, z něhož je v této podkapitole vycházeno je zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

3.4.1 Vymáhání prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora

Při výkonu rozhodnutí soudu jsou účastníci řízení oprávněný a povinný. Pokud povinný dobrovolně nesplní, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí s výjimkou titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení. Takové návrhy soud odmítne. Výkon rozhodnutí, jenž ukládá zaplacení peněžité částky lze provést:⁵⁷

- a) srážkami ze mzdy,
- b) příkázáním pohledávky,
- c) správou nemovité věci,
- d) prodejem movitých věcí a nemovitých věcí,
- e) postižením závodu,
- f) zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.

⁵⁵ *Co dělat, když chci požádat o prominutí daně* [online]. 2014, 16.1.2014 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/70916-co-delat-kdyz-chci-pozadat-o-prominuti-dane/>>.

⁵⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 261.

⁵⁷ ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 1963, částka 56/1963, s. 99-100. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99/zneni-20140101>>.

Výkon rozhodnutí ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Lze jej provést:⁵⁸

- a) vyklizením,
- b) odebráním věci,
- c) rozdělením společné věci,
- d) provedením prací a výkonů.

Výkon rozhodnutí prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést:⁵⁹

- a) prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí,
- b) věcí hromadných a souborů věcí,
- c) příkázáním zastavené peněžité pohledávky,
- d) postižením zastavených jiných majetkových práv.

Výkon rozhodnutí lze nařídit pouze na návrh oprávněného. K návrhu na výkon rozhodnutí je třeba připojit stejnopis rozhodnutí, opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti. Po nařízení výkonu rozhodnutí se postará soud o jeho provedení.⁶⁰

3.4.2 Insolvenční řízení

Problematikou insolvenčního řízení se zabývá již výše zmiňovaný zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Tento zákon upravuje především řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů. Dále upravuje oddlužení dlužníka. Insolvenční zákon stanovuje několik možných způsobů řešení úpadku:⁶¹

- a) konkurs - je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 1963, částka 56/1963, s. 99-100. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99/zneni-20140101>>.

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 1963, částka 56/1963, s. 99-100. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99/zneni-20140101>>.

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 1963, částka 56/1963, s. 99-100. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99/zneni-20140101>>.

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2006, částka 62/2006, s. 182. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182/zneni-20140101>>.

s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak,

- b) reorganizace - reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů,
- c) oddlužení - dlužník může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením,
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

Účastníky insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku. Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh. Zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou, kterou zveřejní nejpozději do dvou hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh. Insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, je-li osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí.⁶²

3.5 Mezinárodní vymáhání

Tento institut nám definuje zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek. Základním posláním tohoto zákona je úprava postupu a podmínek, za kterých tuzemské orgány provádějí mezinárodní pomoc ve vztahu k jiným státům. Pro účely tohoto zákona se rozumí poskytování nebo dožadování mezinárodní pomoci především při vymáhání finančních pohledávek, při zajištění finančních pohledávek, dále při výměně informací souvisejících s vymáháním nebo zajištěním finančních pohledávek a v neposlední řadě při doručování dokumentů souvisejících s vymáháním nebo zajištěním finančních pohledávek.

⁶² ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2006, částka 62/2006, s. 182. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182/zneni-20140101>>.

V rámci zkoumané problematiky daňových nedoplatků je důležitá především část pátá nazývaná Vymáhání a zajištění finančních pohledávek. Prvním důležitým krokem při vymáhání je podání žádosti, žádost může mít různý charakter, a to:⁶³

- a) žádost o vymáhání finančních pohledávek do jiného státu – tuzemský kontaktní orgán může dožádat kontaktní orgán jiného státu o vymáhání dané finanční pohledávky, kde zákon dále upravuje jednotlivé podmínky,
- b) žádost o vymáhání finanční pohledávky z jiného státu – na žádost kontaktního orgánu jiného státu o vymáhání zajistí tuzemský kontaktní orgán vymáhání finanční pohledávky, v rámci žádosti může tuzemský orgán žádost odmítnout za zákonem stanovených podmínek, avšak o odmítnutí bezodkladně informuje dožadující kontaktní orgán,
- c) žádost o zajištění finanční pohledávky do jiného státu – tuzemský kontaktní orgán může dožádat kontaktní orgán jiného státu o zajištění finanční pohledávky, avšak žádost lze zaslat pouze při splnění podmínek stanovených jinými právními předpisy pro zajištění finanční pohledávky vzniklé v tuzemsku,
- d) žádost o zajištění finanční pohledávky z jiného státu – na žádost kontaktního orgánu jiného státu o zajištění učiní tuzemský kontaktní orgán opatření, která jsou nezbytná k zajištění finanční pohledávky, i v tomto případě může tuzemský kontaktní orgán žádost odmítnout. O odmítnutí žádosti musí bezodkladně informovat dožadující kontaktní orgán.

Ke každé žádosti o vymáhání finanční pohledávky je nutné doložit jednotný doklad o její vymahatelnosti v dožádaném státu, který se stává ode dne obdržení žádosti o vymáhání finanční pohledávky jediným titulem pro vymáhání finanční pohledávky v České republice. Tento jednotný doklad obsahuje:⁶⁴

- a) jméno a bydliště, obchodní firmu nebo název a sídlo dlužníka,
- b) druh finanční pohledávky,
- c) výši finanční pohledávky,
- d) složky finanční pohledávky (např. jistina, úrok),

⁶³ *Sbírka zákonů* [online]. 2011 [cit. 10. ledna 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb11471&cd=76&typ=r>>.

⁶⁴ ČESKO. Zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2011, částka 161/2011, s. 469-472. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-471#cast5>>.

- e) zdaňovací období, či jiné období, kterého se finanční pohledávka týká,
- f) určení původního titulu pro vymáhání finanční pohledávky v dožadujícím státu,
- g) název, adresu a popřípadě další kontaktní údaje orgánu veřejné moci, do jehož působnosti patří stanovení předmětné finanční pohledávky a u kterého lze získat další informace, jež se týkají finanční pohledávky,
- h) časové údaje důležité pro vymáhání dané finanční pohledávky,
- i) další náležitosti jednotného dokladu o vymahatelnosti finanční pohledávky.

Po dobu kdy probíhá vymáhání finanční pohledávky v rámci poskytování mezinárodní pomoci v tuzemsku, vzniká dlužníkovi povinnost uhradit úroky z prodlení. Pro mnoho dlužníků je vhodné povolení posečkání úhrady nebo rozložení úhrady na splátky, o čemž však tuzemský kontaktní orgán musí bezodkladně informovat dožadující kontaktní orgán. V průběhu vymáhání finanční pohledávky může nastat i situace, kdy tuzemský kontaktní orgán může učinit opatření potřebná k odložení vymáhání finanční pohledávky, avšak za podmínek stanovených zákonem. V mezinárodním vymáhání je pro obě strany velice důležitá informovanost o veškerých provedených úkonech při vymáhání nebo zajištění dané finanční pohledávky. Jednotlivé lhůty pro vymáhání nebo zajištění finanční pohledávky se řídí právem státu, jehož kontaktní orgán o vymáhání nebo zajištění finanční pohledávky požádal.⁶⁵

⁶⁵ ČESKO. Zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2011, částka 161/2011, s. 469-472. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-471#cast5>>.

4 DAŇOVÁ EXEKUCE

V úvodu této kapitoly je potřeba zmínit základní pojmosloví. Je nutné upozornit na terminologické rozlišení tohoto nuceného způsobu provedení rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně. Občanský soudní řád výslovně hovoří o „výkonu rozhodnutí“, avšak v teorii civilního procesu se setkáváme s latinským označením „exekuce“.⁶⁶

V rámci legislativy je daňová exekuce upravena v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád, kdy daňový řád neobsahuje podrobnou úpravu a postup při provádění exekučního řízení, ten pouze stanovuje základní podmínky pro zahájení exekučního řízení a způsoby možného výkonu rozhodnutí. Dalším zákonem, jenž upravuje tuto problematiku je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen OSŘ). Mimo jiné se pro výkon daňové exekuce použije zákona č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů.

4.1 Zahájení daňové exekuce

Jako první provedený úkon daňové exekuce je výzva k zaplacení daňového nedoplatku vůči daňovému dlužníkovi. V případě, kdy daňový dlužník nezplatí splatný daňový nedoplatek, je vyzván správcem daně, aby již vzniklý daňový nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě osmi dní. Daňový dlužník je též upozorněn na fakt, že po uplynutí lhůty se přikročí k vymáhání daného nedoplatku. Proti výzvě se lze odvolat ve lhůtě patnácti dnů od doručení daňovému dlužníkovi. Správce daně může o provedení exekuce požádat soud. Materiální podmínkou pro vymáhání daňového nedoplatku pro daňovou exekuci je tzv. již zmiňovaný exekuční titul.⁶⁷

Věcně příslušným soudem k nařízení exekuce je v prvním stupni okresní soud. Místní příslušnost exekučního soudu je upravena v zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen exekuční řád), a o změně dalších zákonů, kdy místně příslušným exekučním soudem je soud, kde má povinný, fyzická osoba, místo trvalého pobytu, nebo místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince. V případě, kdy se jedná o právnickou osobu, zde je rozhodující sídlo právnické

⁶⁶ STAVINHOVÁ, J., HLAVSA, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2003. s. 566.

⁶⁷ GROSSOVÁ, M., E. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 5. aktual. a doplň. vyd. Praha : Linde, 2007. s. 129.

osoby. V případě, kdy nemá povinný místo trvalého pobytu či sídlo v České republice, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek.⁶⁸

Dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, se daňová exekuce nařizuje vydáním exekučního příkazu, čímž je zahájeno exekuční řízení.⁶⁹

4.2 Exekuční příkaz

Exekuční příkaz je konkrétní individuální správní akt a dále typickým základním úkonem v daňové exekuci. Jedná se o jednostranný akt, jenž směřuje vůči jmenovitě určeným osobám. Exekuční příkaz vydává správní orgán, a obsahuje výrok o právech a povinnostech. Je bezprostředně závazný. Exekuční příkaz musí obsahovat stanovené náležitosti, které lze rozdělit na kompetenční a obsahové.⁷⁰

Toto rozhodnutí se v daňovém řízení doručuje daňovému dlužníkovi, ručiteli a dalším zúčastněným osobám, kterým jsou příkazem ukládány povinnosti. Všechny uvedené osoby mohou proti vydanému exekučnímu příkazu podat námitku. Námitku lze podat písemně, nebo ústně do protokolu. Správce daně o námitce rozhodce a své rozhodnutí zdůvodní. Pro případ, kdy je exekuce zahájena bez výzvy, lze proti exekučnímu příkazu podat odvolání.⁷¹

Exekuční příkaz mimo jiné obsahuje tyto náležitosti:⁷²

- a) způsob provedení daňové exekuce,
- b) výši nedoplatku, pro který je exekuce nařizována,
- c) výši exekučních nákladů,
- d) odkaz na exekuční titul.

4.3 Způsoby provedení daňové exekuce

Subjektem hrající roli v daňové exekuci je exekutor, jenž je pověřen provedením exekuce. Exekutor je pracovník správce daně, který po splnění podmínek stanovených

⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2001, částka 48/2001, s. 119-121. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

⁶⁹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 251.

⁷⁰ RADKOVÁ, M. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd. Praha : Linde, 2009. s. 32 – 33.

⁷¹ GROSSOVÁ, M., E. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 5. aktual. a doplň. vyd. Praha : Linde, 2007. s. 132.

⁷² MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 251 - 252.

pro zahájení daňové exekuce zvolí její způsob. Než dojde k nařízení výkonu rozhodnutí, musí exekutor posoudit:⁷³

- a) majetkové poměry daňového dlužníka,
- b) efekt daňové exekuce,
- c) exekuční prostředek k účinnému dosažení cíle řízení.

Exekuci lze provést pouze způsoby, které výslovně stanoví zákon. Pokud je to nutné, exekuci lze provést ne jen jedním způsobem, ale i více způsoby nebo všemi zákonem stanovenými způsoby, a to současně nebo postupně. Konkrétní způsob provedení exekuce určí sám exekutor.^{74,75}

- a) srážkami ze mzdy – tento způsob daňové exekuce se provede srážkami ze mzdy a jiných příjmů do výše částky, která je uvedena v exekučním příkazu. Od doby, kdy je plátcí mzdy dlužníka doručen exekuční příkaz, je povinen po dobu trvání daňové exekuce provádět stanovené srážky. V případě, že dlužník podá návrh na snížení výše částky, může správce daně ze závažných důvodů částku, jenž má být v příslušném výplatním období sražena ve prospěch exekuce snížit. Avšak pokud pominou důvody, pro které bylo na návrh vyhověno, správce daně rozhodnutí o snížení srážky zruší.
- b) příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb – u toho způsobu se daňová exekuce provede odepsáním peněžních prostředků dlužníka z jeho běžného, vkladového nebo jiného účtu do výše částky, která je uvedena v exekučním příkazu.
- c) příkázáním jiné peněžité pohledávky – tento způsob postihuje jinou peněžitou pohledávku než nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u poskytovatele platebních služeb, a to do částky, která je uvedena na exekučním příkazu. Tento druh exekuce lze nařídit i v případě, že pohledávka dlužníka se stane splatná teprve v budoucnu. Postižením jiných majetkových práv – při provádění exekuce tímto způsobem, postižením jiných majetkových práv, než podle předchozích uvedených způsobů, za podmínky, že nejsou spojena s jeho osobou a jsou

⁷³ GROSSOVÁ, M., E. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 5. aktual. a doplň. vyd. Praha : Linde, 2007. s. 132.

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2001, částka 48/2001, s. 119-121. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

⁷⁵ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 251-258.

převoditelná na jiného, se přiměřeně použije ustanovení o provádění takového způsobu daňové exekuce, který odpovídá povaze majetkového práva, jenž je postižen exekucí.

- d) prodejem movitých věcí, nebo
- e) prodejem nemovitých věcí.

Na základě rozhodnutí exekutora, jakým způsobem, či způsoby bude exekuce provedena, dojde k vydání již zmiňovaného exekučního příkazu s uvedením konkrétního způsobu provedení exekuce.⁷⁶

4.4 Daňová exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí

Jak je výše uvedeno, mezi možné způsoby provedení daňové exekuce též patří daňová exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí. Toto téma je velice obsáhlé a v dnešní době velmi aktuální, z toho důvodu mu autorka věnuje větší pozornost, než zbývajícím výše uvedeným způsobům.

Na základě § 498 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, lze rozdělit věci na movité a nemovité:⁷⁷

- 1) nemovité věci jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Pokud stanoví jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku a pokud nelze takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá,
- 2) veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.

Od 1. ledna 2014 je tedy stavba součástí pozemku. Jedná se o zásadu, která je respektována především většinou zahraničních právních řádů, podle níž stavby a další konstrukce pevně spjaté s pozemkem nejsou samostatnými věcmi, nýbrž tvoří součást pozemku jako věci hlavní. Tato zásada byla v československém právu nahrazena v roce 1950 zásadou opačnou, kdy podle ní pozemek a budova na něm umístěná jsou dvěma samostatnými věcmi v právním smyslu. Tedy vlastníkem stavby a vlastníkem pozemku mohou být odlišné osoby. NOZ se vrací k tradičnímu a velmi potřebnému

⁷⁶ STAVINHOVÁ, J., HLAVSA, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2003. s. 572.

⁷⁷ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In *Sbirka zákonů, Česká republika* [online]. 2012, částka 32/2012, s. 89. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/zneni-20140101>>.

řešení ve svém § 506 odst. 1, kde se říká, že: „*Součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení (dále jen "stavba") s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech*“.⁷⁸

4.4.1 Dražba

K provedení daňové exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí může správce daně nařídit a provést dražbu. Dražba je veřejná a řídí ji daňový exekutor. Správce daně může pověřit další úřední osobu k provedení licitačních úkonů, tzv. licitátor (Licitátorem může být pouze fyzická osoba způsobilá k právním úkonům a fyzicky způsobilá k této činnosti. Licitátor zahajuje dražbu, vyzývá účastníky, aby činili podání, uděluje příklep a provádí též losování ohledně udělení příklepu.)⁷⁹ a určit další úřední osoby k zajištění řádného průběhu dražby. Osobou zúčastněnou na dražbě je každý, kdo se dostaví k účasti na dražbě před zahájením dražby, a prokáže, že splňuje všechny podmínky pro účast na dražbě. V případě, že se jedná o dražbu nemovitých věcí, jednání se může zúčastnit pouze taková osoba, jenž do zahájení dražby složila dražební jistotu. Dražitel je osoba zúčastněná na dražbě, která učinila v průběhu dražby dražební podání. Pokud je dražiteli udělen příklep, stává se vydražitelem. Dražbu lze uskutečnit i elektronicky. Podmínky pro postup stanovuje vyhláškou Ministerstvo financí.⁸⁰

Konání dražby nařizuje správce daně dražební vyhláškou. Dražební vyhláška má předepsané náležitosti, které lze nalézt v § 195 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.⁸¹

Dražební vyhláška se neodůvodňuje. Rozhodne-li správce daně o zrušení konání dražby, doručuje se toto rozhodnutí jako dražební vyhláška. Proti těmto rozhodnutím nelze uplatnit opravné prostředky. Dražební vyhlášku správce daně doručí do vlastních rukou:⁸²

a) dlužníkovi,

⁷⁸ *Stavba jako součást pozemku* [online]. 2013 [cit. 6. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/vecna-prava/konkretni-zmeny/stavba-jako-soucast-pozemku/>>.

⁷⁹ ČESKO. Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2000, částka 10/2000, s. 26-29. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-26/zneni-20140101>>.

⁸⁰ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

⁸¹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 254.

⁸² ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

- b) spoluvlastníku předmětu dražby,
- c) dalším osobám, o nichž je správci daně známo, že mají k předmětu dražby předkupní, věcné, nájemní nebo pachtovní právo, výměnek nebo výhradu zpětné koupě,
- d) správci daně, který již přihlásil své nedoplatky vůči dlužníkovi,
- e) tomu, kdo přistoupil do daňové exekuce jako oprávněný z exekuce přerušené podle jiného právního předpisu.

Ostatním osobám správce daně dražební vyhlášku doručí tak, že ji zveřejní způsobem podle § 56 odst. 2, a to do zahájení dražby, nejméně však po dobu třiceti dnů v případě dražby nemovitých věcí a v případě movitých věcí po dobu dvaceti dnů.

Ten, kdo uplatňuje vůči předmětu dražby předkupní právo nebo výhradu zpětné koupě, je povinen prokázat toto právo správci daně ve lhůtě stanovené dražební vyhláškou. Před zahájením dražby správce daně rozhodně, zda jsou předkupní právo či výhrada zpětné koupě prokázány. Proti tomuto rozhodnutí nelze uplatnit opravné prostředky. Dále je možné přihlášení pohledávky vůči dlužníkovi, nejpozději však do zahájení dražby, jinak správce daně návrh na přihlášení pohledávky odmítne. Ani proti tomuto rozhodnutí nelze uplatnit opravné prostředky.⁸³

Dražbu je možné uskutečnit v sídle správce daně nebo tam, kde se nachází předmět dražby, anebo na jiném vhodném místě. O průběhu dražby se sepisuje protokol, ve kterém je zaznamenán průběh licitace jednotlivých předmětů, učiněná nejvyšší dražební podání a jednotlivá rozhodnutí o udělení příklepu, uplatněné výhrady proti příklepu a způsob jejich vyřízení. Dražba se ukončuje, v případě, kdy byly vydraženy všechny předměty dražby, ke kterým se našel vydražitel, nebo pokud dosažený výtěžek získaný dražbou postačuje k uspokojení vymáhaných nedoplatků a dalších nároků, jenž mají být popřípadě uspokojeny při rozvrhu výtěžku.⁸⁴

4.4.2 Daňová exekuce prodejem movitých věcí

Tento způsob daňové exekuce prodejem movitých věcí, jež jsou ve vlastnictví dlužníka, nebo prodejem spoluvlastnického podílu na věci movité se provede sepsáním věci, které podléhají exekuci, a jejich zpeněžením, pokud to povaha věci nevyklučuje. Tímto typem daňové exekuce mohou být postiženy movité věci s výjimkou věcí, které mohou být předmětem daňové exekuce postižením majetkových práv. Pokud

⁸³ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 254.

⁸⁴ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 255.

to vyžaduje účel provedení exekuce, daňový exekutor může učinit prohlídku bytu, sídla, popřípadě jiných místností dlužníka, tedy i jeho skříní nebo jiných schránek v nich umístěných, ve kterých se podle důvodného předpokladu nachází movitá věc, již má dlužník vydat. Daňový exekutor může provést osobní prohlídku v případě, že je důvodné podezření, že u sebe dlužník skrývá movitou věc, která podléhá exekuci a pokud je výzva k vydání ukrývané věci bezvýsledná. Zmíněnou osobní prohlídku provádí úřední osoba stejného pohlaví.⁸⁵

Velmi důležitou a podstatnou fází při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí je tzv. soupis věcí. Jedná se o věci, které by mohly být prodány. Právě tato fáze rozhoduje o úspěšnosti tohoto způsobu výkonu, neboť soupis věcí povinného je předpokladem pro další uspokojení oprávněného.⁸⁶

Při zahájení soupisu věcí oznámí daňový exekutor účel svého příchodu, vyzve dlužníka k uhrazení vymáhaného nedoplatku a doručí dlužníkovi exekuční příkaz na prodej movitých věcí. V případě, že dlužník není přítomen, doručí se mu exekuční příkaz až s protokolem o soupisu věcí. Ve zmiňovaném soupisu věcí určí daňový exekutor věci, které mají být prodány, a s těmito věcmi nesmí dlužník nakládat. V případě, že správce daně zjistí, že jsou pro dlužníka zaknihované a imobilizované cenné papíry evidovány u osoby oprávnění k evidenci investičních nástrojů, určí tyto cenné papíry v exekučním příkazu, který se doručí nejprve osobě oprávnění k evidenci investičních nástrojů a poté dlužníkovi. Daňový exekutor sepíše především věci, které dlužník může nejspíše postrádat a které se nejsnáze prodají. Věci rychle se kazící budou sepsány pouze v případě, že není dostatek jiných věcí a pokud lze zajistit jejich rychlý prodej na místě, kde se nacházejí. Sepsány nemohou být věci movité, jenž tvoří příslušenství nemovité věci. Věci zvláštní povahy, jako jsou vkladní knížky, vkladní listy, listinné cenné papíry, listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění vlastnického práva k věci, ceniny, peníze, platební karty a další platební prostředky, drahé kovy, polodrahokamy a drahokamy podléhající exekuci, daňový exekutor je sepíše a současně odebere. Sepsány mohou být i věci dlužníka, které má v držení jiná osoba, která je povinna odevzdat tyto věci daňovému exekutorovi. Daňový exekutor soupis doplní o další věci, jestliže výtěžek prodeje sepsaných věcí nestačí k úhradě vymáhaných nedoplatků. Věci sepsané daňový exekutor odebere a to především v případě, kdy je obava, že věci budou poškozeny, zničeny, pozměněny, ukryty nebo odcizeny

⁸⁵ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

⁸⁶ GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. 4. aktualizované a doplněné vyd. Praha : Linde, 2002. s. 167.

a postará se o jejich vhodné zajištění. Tento úkon může provést i dodatečně. Daňový exekutor může, souhlasí-li s tím dlužník, uložit sepsané věci do dlužníkem vyhrazené místnosti, kterou uzamkne a opatří úřední uzávěrou. Sepsané věci může daňový exekutor také ponechat na místě, kde byly sepsány. V tomto případě sepsané věci viditelně označí. Z označení musí být patrné, kterým správcem daně a kdy byly věci sepsány. O průběhu soupisu věcí se vyhotovuje tzv. Protokol o průběhu soupisu věcí.⁸⁷

Po nabytí právní moci exekučního příkazu se cena zjistí tak, že správce daně sepsané věci v jednoduchých případech odhadne, pokud cena nebo způsob jejího zjištění není stanovena jiným právním předpisem, cenu zaznamená v úředním záznamu. V ostatních případech ustanoví správce daně ke zjištění ceny sepsaných věcí znalce. Ke zjištění ceny kulturních památek a národních kulturních památek, sbírek muzejní povahy a sbírkových předmětů, které jsou jejich součástí a předmětů kulturní hodnoty, ustanoví správce daně vždy znalce. Následně se sepsané věci prodají v dražbě. Sepsané věci, jejichž prodej je zakázán, nebo které nejsou bez povolení obchodovatelné, správce daně prodá mimo dražbu a to osobě, která je podle zákona oprávněna k jejich nákupu, nebo prostřednictvím osoby, která je oprávněna s nimi obchodovat, nejméně však za polovinu zjištěné ceny. Pokud je zde více zájemců, prodá správce daně věci tomu, kdo učiní nejvyšší nabídku.⁸⁸

Věci, které se nezpeněžily, může správce daně vyloučit ze soupisu věcí. Rozhodnutí o tom se doručí dlužníkovi a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky. V tomto rozhodnutí správce daně vyzve dlužníka, aby si věci vyloučené ze soupisu ve stanovené lhůtě vyzvedl, nebo dlužníka vyzve, aby ve stanovené lhůtě správci daně sdělil, kde a kdy je připraven věci převzít. O vrácení věcí sepíše správce daně protokol. Pokud dlužník odmítne věci vyloučené ze soupisu převzít nebo nelze-li je dlužníkovi vrátit proto, že není znám jeho pobyt nebo si věci nevyzvedl ve lhůtě stanovené ve výzvě správce daně, může správce daně rozhodnout o jejich propadnutí státu zákonným postupem.⁸⁹

Při výkonu rozhodnutí zakládajícího zaplacení peněžité částky prodejem movitých věcí však nelze pominout smysl tohoto právního institutu, tedy že má za cíl dosáhnout proti vůli povinného uspokojení pohledávky oprávněného z výtěžku prodeje majetku povinného v dražbě nebo dosaženého jeho jiným zpeněžením. Předmětem

⁸⁷ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

⁸⁸ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

výkonu rozhodnutí proto může být jen takový majetek povinného, jenž se hodí k prodeji v dražbě nebo k jinému zpeněžení dražbu nahrazující.⁹⁰

4.4.3 Daňová exekuce prodejem nemovitých věcí

Jako druhý typ daňové exekuce je již výše zmiňovaná daňová exekuce prodejem nemovitých věcí. Tímto typem lze postihnout nemovitou věc, která je ve vlastnictví dlužníka.⁹¹

Pokud tedy bude exekuce prováděna prodejem nemovité věci povinného, musí být doloženo, že nemovitá věc je ve vlastnictví povinného, a to listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře. V případě, že exekutor zjistí, že povinný je vlastníkem nemovité věci, spoluvlastníkem nemovité věci nebo má nemovitou věc ve společném jmění manželů, vydá exekuční příkaz na prodej nemovité věci ve vlastnictví povinného.⁹²

Dlužník od okamžiku, kdy mu byl oznámen exekuční příkaz, nesmí nemovitou věc převést na jinou osobu nebo ji zatížit. Dlužník je povinen do patnácti dnů od okamžiku, kdy mu byl oznámen exekuční příkaz, správci daně oznámit, zda a kdo má k nemovité věci předkupní právo, jiná práva a závady spojené s nemovitou věcí. V případě, že dlužník tuto povinnost nesplní, odpovídá za škodu tím způsobenou. Správce daně doručí exekuční příkaz dlužníkovi a případným spoluvlastníkům předmětné nemovité věci, dále příslušnému katastrálnímu úřadu, kdy posléze správce daně stejným způsobem vyrozumí katastrální úřad o nabytí právní moci exekučního příkazu. Po právní moci exekučního příkazu správce daně ustanoví znalce k ocenění nemovité věci, jejího příslušenství a jednotlivých práv a závad s ní spojených s výjimkou práv a závad podle § 231 odst. 1 písm. c). Jestliže nemovitá věc, její příslušenství a jednotlivá práva a závady byly oceněny znalcem v době jednoho roku přede dnem, kdy exekuční příkaz nabyl právní moci, a jestliže se nezměnily okolnosti rozhodující pro ocenění, nové ocenění znalcem se neprovede.⁹³

Dlužník, popřípadě i další osoby, jsou povinny na výzvu správce daně umožnit místní šetření za účelem ohledání nemovité věci, která je předmětem daňové exekuce,

⁹⁰ KURKA, V., DRÁPAL, L. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. 1. vyd. Praha : LINDE, 2004. s. 471–472.

⁹¹ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

⁹² *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha : ASPI Wolters Kluwer, 2006. s. 446.

⁹³ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

a jejího příslušenství; výzva musí být oznámena nejméně osmi dnů před stanoveným termínem místního šetření.⁹⁴

Na základě výsledků ocenění podle odstavce 1 správce daně stanoví:

- a) cenu nemovité věci a jejího příslušenství,
- b) cenu jednotlivých práv a závad s nemovitou věcí spojených,
- c) závady, které prodejem v dražbě nezaniknou,
- d) výslednou cenu.

Následně správce daně stanoví rozhodnutím výslednou cenu. Od ceny nemovité věci a jejího příslušenství a ceny práv spojených s nemovitou věcí odečte cenu závad, které prodejem v dražbě nezaniknou. Proti rozhodnutí se lze odvolat do patnácti dnů ode dne jeho doručení a dražbu lze nařídit až po právní moci tohoto rozhodnutí.⁹⁵

Rozhodnutí o výsledné ceně správce daně doručí dlužníkovi, tomu, kdo přistoupil do daňové exekuce jako oprávněný z exekuce přerušené podle jiného právního předpisu, případným spoluvlastníkům a osobám, o nichž je mu známo, že pro ně vážnou na nemovité věci práva nebo závady s výjimkou práv a závad podle § 231 odst. 1 písm. c).⁹⁶

Rozhodnutí o udělení příklepu správce daně doručí vydražiteli, současně dražiteli, který proti udělení příklepu vznesl výhrady, dále dlužníkovi, a také tomu, kdo přistoupil do daňové exekuce jako oprávněný z exekuce přerušené podle jiného právního předpisu a případnému spoluvlastníkovi předmětné nemovité věci. Po právní moci rozhodnutí o udělení příklepu správce daně vyrozumí příslušný katastrální úřad o tom, že byly splněny podmínky pro přechod vlastnictví předmětné nemovité věci na vydražitele. Proti rozhodnutí o udělení příklepu se lze odvolat do patnácti dnů ode dne jeho doručení. Opakovanou dražbu lze nařídit nejdříve po uplynutí tří měsíců ode dne původní dražby ze tří možných důvodů. Jako první důvod, že nebylo učiněno ani nejnižší dražební podání. Dále v odvolání proti rozhodnutí o udělení příklepu bylo rozhodnuto, že se příklep neuděluje, a jako poslední možnost, že rozhodnutí o udělení příklepu bylo zrušeno pro neuhrazení nejvyššího dražebního podání.⁹⁷

⁹⁴ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 256.

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

⁹⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. s. 257.

⁹⁷ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

4.5 Vyloučení majetku z daňové exekuce

Po nařízení daňové exekuce správce daně na návrh osoby, které svědčí právo k majetku nepřipouštějící provedení exekuce nebo osoby, které je exekučním příkazem ukládána povinnost ohledně takového majetku, popřípadě z moci úřední, rozhodnutím vyloučí z daňové exekuce majetek, kterému svědčí právo nepřipouštějící provedení exekuce; příjemcem tohoto rozhodnutí je dlužník a další osoby, které podaly návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce. O návrhu na vyloučení majetku z daňové exekuce rozhodne správce daně do třiceti dnů. Proti rozhodnutí o vyloučení majetku z daňové exekuce se lze odvolat do patnácti dnů ode dne jeho doručení. Po dobu řízení o návrhu na vyloučení majetku z daňové exekuce nelze majetek, který je předmětem návrhu, prodat.⁹⁸

Osoby, které jsou oprávněny podat návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce a jsou příjemci exekučního příkazu, mohou u správce daně, který daňovou exekuci nařídil, podat ve lhůtě patnáct dnů ode dne doručení exekučního příkazu návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce. Osoby, které jsou oprávněny podat návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce a které nejsou příjemci exekučního příkazu, mohou své právo uplatnit návrhem u správce daně, který daňovou exekuci nařídil. Takto lze konat ve lhůtě patnácti dnů ode dne, kdy se o tom, že na jejich majetek byla nařízena daňová exekuce, dozvěděly. Nejdéle však do zahájení dražebního jednání. Pokud tento majetek není předmětem dražby, tak nejdéle do dne, kdy byla daňová exekuce provedena.⁹⁹

4.6 Prohlášení o majetku

Nebyl-li nebo nemohl-li být vymáhaný nedoplatek uhrazen daňovou exekucí příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, má na výzvu správce daně dlužník povinnost podat ve stanovené lhůtě prohlášení o majetku. Doba pro podání prohlášení o majetku nesmí být kratší než patnáct dnů ode dne doručení výzvy. Ve výzvě správce daně poučí dlužníka o povinnostech spojených s doručením výzvy a případných následcích spojených s nepodáním prohlášení nebo uvedením

⁹⁸ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=69223&recShow=182&nr=280~2F2009&rpp=100#parCnt>>.

⁹⁹ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-280-2009-sb-danovy-rad/zneni-20140101/f4010361/>>.

nepravdivých anebo hrubě zkreslených údajů; ohledně nesplnění této povinnosti není správce daně vázán povinností mlčenlivosti pro účely trestního řízení.¹⁰⁰

V prohlášení o majetku je dlužník povinen uvést úplné a pravdivé údaje o svém majetku, včetně majetku patřícího do společného jmění manželů. Učinil-li dlužník prohlášení o svém majetku u správce daně v uplynulých šesti měsících, správce daně vyzve dlužníka pouze ke sdělení změn a doplnění prohlášení o majetku. Stejný postup se uplatní, pokud dlužník předloží protokol o prohlášení o majetku spolu se seznamem majetku, který byl v uplynulých šesti měsících sepsán soudem.¹⁰¹

4.7 Odklad a zastavení daňové exekuce

Správce daně může daňovou exekuci na návrh dlužníka nebo z moci úřední částečně nebo zcela odložit, zejména šetří-li se skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce, vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku. Nestanoví-li správce daně v rozhodnutí o odložení daňové exekuce jinak, právní účinky již provedených exekučních úkonů zůstávají zachovány. Pokud pominou důvody, které vedly k odkladu daňové exekuce, a pokud nedojde k jejímu zastavení, rozhodne správce daně o pokračování v daňové exekuci.¹⁰²

Rozhodnutí o odložení, jakož i o pokračování v odložené daňové exekuci, nebo rozhodnutí o zastavení daňové exekuce se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu. V případě, že jde o částečné zastavení daňové exekuce, doručuje se rozhodnutí pouze dlužníkovi a plátcí mzdy, poskytovateli platebních služeb nebo jinému poddlužníkovi (dále jen „poddlužník“), kterého se částečné zastavení týká. Rozhodnutí o zamítnutí návrhu na odložení nebo zastavení daňové exekuce se doručuje pouze navrhovateli.¹⁰³

¹⁰⁰ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

¹⁰¹ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://zakony.kurzy.cz/280-2009-danovy-rad/paragraf-180/>>.

¹⁰² ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

¹⁰³ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=69223&recShow=184&nr=280~2F2009&rpp=100#parCnt>>.

4.8 Exekuční náklady

Exekuční náklady je povinen hradit dlužník, pokud daňová exekuce nebyla provedena neoprávněně. Exekuční náklady spočívají v náhradě nákladů za nařízení daňové exekuce, v náhradě nákladů za výkon prodeje a v náhradě hotových výdajů vzniklých při provádění daňové exekuce. Při exekuci, jejímž exekučním titulem je zajišťovací příkaz, se hradí pouze hotové výdaje. Výši exekučních nákladů stanoví správce daně exekučním příkazem nebo samostatným rozhodnutím. Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat do patnácti dnů ode dne jeho doručení. Výši hotových výdajů stanoví správce daně vždy samostatným rozhodnutím. Stanovenou výši hotových výdajů je dlužník povinen uhradit do patnácti dnů ode dne, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. Náhradu hotových výdajů, které souvisí s výkonem prodeje, hradí dlužník, i když k dražbě nebo zpeněžení předmětu daňové exekuce nedošlo. Exekuční náklady se evidují na osobním daňovém účtu dlužníka a vymáhají se současně s nedoplatkem.¹⁰⁴

Náklady za nařízení daňové exekuce činí 2 % z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500 Kč a nejvýše 500 000 Kč. Povinnost jejich úhrady vzniká dlužníkovi vydáním exekučního příkazu nebo vydáním samostatného rozhodnutí, kterým správce daně stanoví výši exekučních nákladů. Náklady za výkon prodeje činí 2 % z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500 Kč a nejvýše 500 000 Kč; povinnost jejich úhrady vzniká dlužníkovi zahájením dražby nebo zpeněžením předmětu daňové exekuce mimo dražbu. Exekuční náklady výše uvedené lze požadovat u téhož nedoplatku jen jednou. Tyto náklady se počítají z vymáhané částky zaokrouhlené na celé stokoruny dolů.¹⁰⁵

¹⁰⁴ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.

¹⁰⁵ ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-280-2009-sb-danovy-rad/zneni-20140101/f4010428/>>.

5 DAŇOVÉ NEDOPLATKY

5.1 Vývoj nedoplatků

Tato praktická část bakalářské práce je zaměřena na analýzu vývoje stavu kumulovaných nedoplatků na nových daních (FÚ) ve vztahu k inkasu za roky 1993 až 2013. Je zde vycházeno z daní vyobrazených v tabulce č. 2, která je členěna na dvě různá období. V prvním sloupci tabulky se pojednává o letech 1993-2008, kdy je zde rozdíl ještě mezi lety 1993-2000 a 2001-2008. Rozdíl v těchto dvou uvedených rozmezí let je pouze v uvedení bližšího rozdělení, tedy pro roky 1993-2000 byl celkový součet rozdělen na celkem do rozpočtu republiky a celkem do místního rozpočtu. Avšak uvedené daně jsou pro obě uvedená období totožné. V druhém sloupci tabulky je soupis vybíraných daní za uvedené období 2009-2013 kde hlavní rozdíl oproti předchozímu období je pouze ve výběru tří nových uvedených daní.

Tabulka č. 3 vyobrazuje vývoj inkasa a nedoplatků v průběhu jednotlivých zkoumaných let. Vztahuje se k uvedeným daním v tabulce č. 2. Na tabulky následně navazují grafy, jež graficky vyobrazují vývoj inkasa a nedoplatků ve zkoumaném období.

Tabulka č. 2: Vybírané daně v rozmezí let 1993 až 2013¹⁰⁶

1993-2008	2009-2013
Daň z přidané hodnoty	Daň z přidané hodnoty
Daň spotřební	Daň spotřební
Daň z příjmů právnických osob	Daň z příjmů právnických osob
Daň z příjmů vyb. srážkou - § 36	Daň z příjmů vyb. srážkou - § 36
Daň silniční	Daň silniční
Daň dědická	Daň dědická
Daň darovací	Daň darovací
Daň z převodu nemovitostí	Daň z převodu nemovitostí
Ost. příjmy, odvody, pok. a popl.	Ost. příjmy, odvody, pok. a popl.
DPFO – podnikatelů	DPFO – podnikatelů
DPFO ze záv. činnosti	DPFO ze záv. činnosti
Daň z nemovitostí	Daň z nemovitostí
	Odvod z elektřiny ze slunečního záření
	Odvod z loterií § 41b odst. 1
	Odvod z loterií § 41b odst. 2. 3. 4

Pozn.: Uvedené pojmy v tabulce č. 2 jsou platné v rámci legislativy pro rozmezí let 1993-2013.

¹⁰⁶ Údaje z výběru daní [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2013 [cit. 7. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>>.

Tabulka č. 3: Vývoj inkasa a nedoplatků v průběhu let 1993 až 2013¹⁰⁷

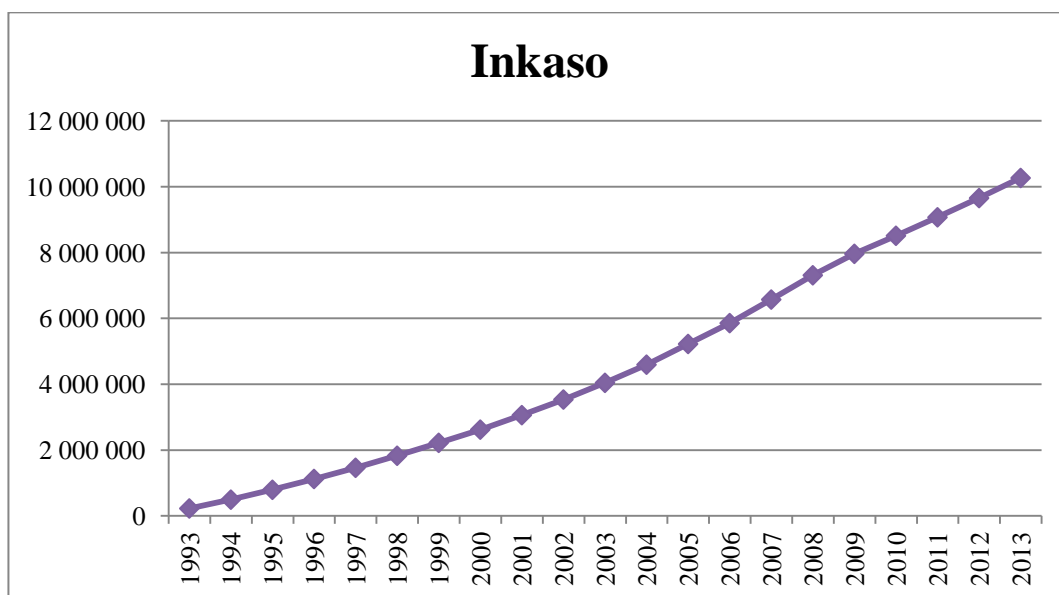
Rok	Inkaso (v mil. Kč)	Nedoplatky (v mil. Kč)	Podíl
1993	230 338	9 913	4,30 %
1994	497 271	16 752	3,37 %
1995	797 343	26 596	3,34 %
1996	1 125 639	40 947	3,64 %
1997	1 465 760	52 561	3,59 %
1998	1 831 288	68 247	3,73 %
1999	2 223 092	82 577	3,71 %
2000	2 623 879	91 273	3,48 %
2001	3 064 080	92 586	3,02 %
2002	3 537 851	97 115	2,75 %
2003	4 045 547	93 471	2,31 %
2004	4 596 935	97 764	2,13 %
2005	5 225 295	97 293	1,86 %
2006	5 858 909	101 323	1,73 %
2007	6 574 870	97 494	1,48 %
2008	7 312 319	97 852	1,34 %
2009	7 963 156	96149	1,21 %
2010	8 511 628	104 233	1,22 %
2011	9 072 813	117 003	1,29 %
2012	9 656 382	133 759	1,39 %
2013	10 266 981	148 037	1,44 %

Tabulka č. 3 znázorňuje čtyři sloupce, označující:

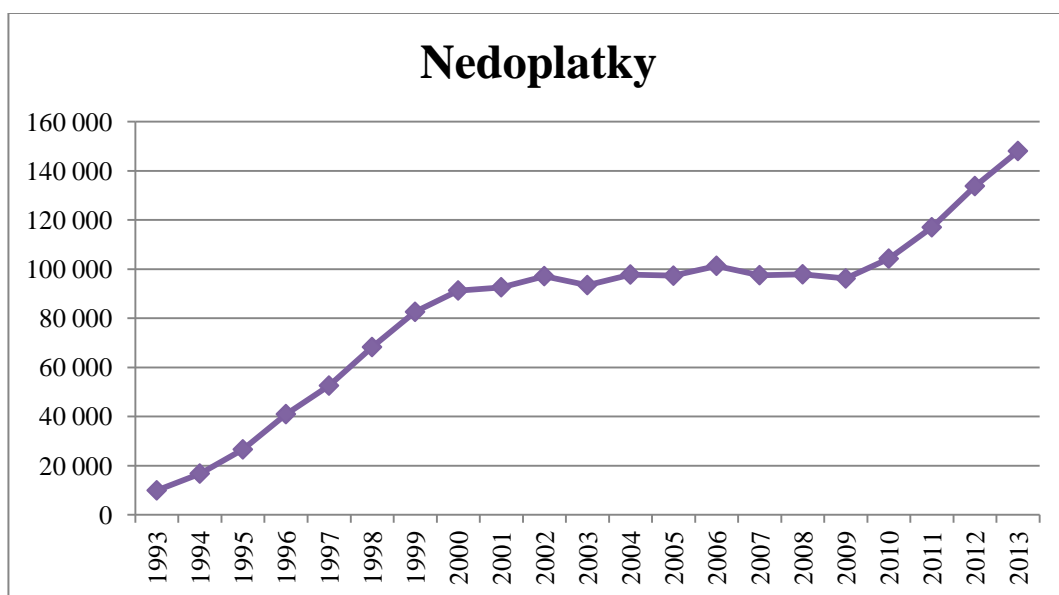
- a) Rok - zkoumané období 1993-2013.
- b) Inkaso - od 1. 1. 1993 do 31. 12. 2009 je zahrnuta kumulovaně daň vybraná finančními i celními úřady (daň z přidané hodnoty, daně spotřební a daň silniční). Od roku 2010 je inkaso za finanční úřady.
- c) Nedoplatky - jsou uvedeny pouze nedoplatky u finančních úřadů.
- d) Podíl - je uveden procentní údaj odpovídající nárůstu nedoplatků vzhledem ke kumulovanému inkasu.

¹⁰⁷ *Údaje z výběru daní* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2013 [cit. 7. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>>.

Graf č. 1: Vývoj inkasa¹⁰⁸

Graf č. 2: Vývoj nedoplatků v letech 1993 až 2013¹⁰⁹

Z tabulky č. 3 a grafu č. 1 jednoznačně vyplývá, že ve sledovaném časovém horizontu let 1993-2013 se i přes skutečnost, že narostl počet daní, jež byly vybírány, navyšuje výběr daní. Nedoplatky se téměř úměrně navyšují k výběru daní, avšak jak je zobrazeno v grafu č. 2, mezi lety 2001 a 2010 je již patrná stagnace jejich výběru. V roce 2005 bylo na daních vybráno o 628 360 mil. Kč více oproti roku 2004. Nedoplatky byly o 471 mil. Kč vyšší.

¹⁰⁸ Vlastní zpracování.

¹⁰⁹ Vlastní zpracování.

V roce 2006 se oproti roku 2005 navýšila celková suma vybraných daní o 633 614 mil. Kč, nedoplatky se zvýšily o 4 030 mil. Kč, což je meziroční nárůst o více než 850 % oproti předchozímu období - více viz níže. Další zajímavý údaj, který nám výše zmíněný graf poskytne je porovnání let 2006 a 2007. V roce 2007 dochází k jistému snížení nedoplatků navzdory tomu, že na daních bylo vybráno o 715 961 mil. Kč více. V tomto roce byly zaznamenány nedoplatky o 3 829 mil. nižší.

Zcela opačná situace nastává v roce 2009, kdy je naopak nedoplatků oproti předchozímu roku vykázáno méně. V roce 2009 bylo vybráno o 650 837 mil. Kč více a nedoplatků oproti roku 2008 kleslo o 1 703 mil. Kč. Vzhledem k následujícímu roku 2010 bylo vybráno o 548 472 mil. Kč více, nedoplatky se však výrazně zvýšily na 8 084 mil. Kč.

Dle autorky je 10 důvodů, na základě kterých došlo v rámci zkoumaného období k vývoji výběru daní a následně k vývoji nedoplatků.

1. Daň z přidané hodnoty

V rámci vývoje inkasa, kde křivka zcela prokazatelně zobrazuje nárůst výběru daní každým rokem, mohou být za jeden z důvodů navyšujícího se výběru daní považovány změny ve výběru daně z přidané hodnoty (DPH). Od výše zkoumaného roku 1993 došlo k několika změnám v procentuální výši výběru daně z přidané hodnoty. Daň je tedy rozdělena na dva druhy - snížená sazba a základní sazba. Od roku 1993 až do konce roku 2007 nebyly provedeny žádné změny ve snížené sazbě daně z přidané hodnoty – ta byla nastavena fixně na 5 % hranici. Základní sazba však prošla jistými změnami. V letech 1993-1994 byla základní sazba daně z přidané hodnoty 23 %, poté došlo ke snížení, kdy v letech 1995-2004 došlo ke snížení sazby o jeden procentní bod a to na 22 % a následně v období od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2007 byla tato základní sazba ustálena na hranici 19 %. V roce 2008 a 2009 došlo ke změně pouze snížené sazby, která byla navýšena z původních 5 % na 9 %. V roce 2010 došlo k nárůstu procentuální výše daně z přidané hodnoty u obou sazeb, a to o jeden procentní bod, kdy ze snížené sazby 9 % došlo k navýšení na 10 % a základní sazby z 19 % na 20 %. V následujícím roce 2012 došlo k růstu daně z přidané hodnoty u snížené sazby z 10 % na 14 %, základní sazba zde již zůstala nezměněna, tedy na 20 %. V roce 2013, došlo opět ke změně výše daně, zde jsou postíženy oba druhy sazeb. U snížené sazby došlo k navýšení z 14 % na 15 %, u základní sazby došlo k navýšení o 1 % oproti původním 20 %, tedy na 21 %. V rámci legislativy došlo také k úpravám ohledně výběru této daně.

Z výše uvedeného přehledu jednoznačně vyplývá, že vývoj daně z přidané hodnoty prošel značnými změnami. U snížené sazby daně došlo k razantnímu navýšení o trojnásobek, avšak základní sazba daně měla začátkem zkoumaného období klesající tendenci, což se v roce 2010 změnilo a sazba se opět začala navyšovat. Jistou roli v tomto může hrát i právní úprava, kdy plátcem daně se povinně stává osoba, jejíž obrat je vyšší než jeden milion korun za dvanáct nebo méně kalendářních měsíců následujících po sobě. Dalším důvodem pro navyšující se výběr daní může spočívat v posílení koruny na finančním trhu nebo také zvýšené obchodování se zahraničím.

Stejný důvod jako u zmíněného navyšování výběru daní je u nárůstu nedoplatků, a to především při neustálém navyšování cen, což je samozřejmě důsledkem navyšování daně z přidané hodnoty. Velké navýšení došlo v průběhu dvaceti let u snížené sazby daně z 5 % na nynějších 15 %. Tato sazba zahrnuje především věci každodenní potřeby tedy věci, které člověk pro svůj život nezbytně potřebuje. Jedná se především o potraviny, nealkoholické nápoje, léky, vodné, stočné, teplo, elektřinu, knihy atp.

2. Rozvoj podnikání

V rámci vývoje nedoplatků ve zkoumaném období dvaceti let se též stalo mnoho událostí, které ovlivnily, či svým způsobem mohly ovlivnit tento vývoj. V roce 1993, po vzniku samostatné České republiky lidé začali ve větší míře podnikat, a to v různých oborech po celém území. První roky podnikání byly úspěšné, většině podnikatelů se dařilo, nabrali si různé půjčky a úvěry na své podnikání, avšak tento trend s sebou nesl růst konkurence mezi firmami na našem území a v jednotlivých krajích a pokles konkurenceschopnosti. Začalo docházet k situacím, kdy nebyl dostatek práce pro všechny subjekty, jež začaly podnikat. Pozitivní výhledy do budoucnosti již nebyly naplnitelné a mnozí podnikatelé museli svou podnikatelskou činnost ukončit. V rámci podnikatelské činnosti jim ale vznikly daně, které ovšem neměli z čeho splácet. Nechali se zaměstnat, avšak dluhy z podnikatelské činnosti zůstaly a oni ze svých platů museli dluhy splácet v nižších splátkách. Takto vzniklé situace se začaly projevovat zhruba kolem let 1999 až 2000.

3. Dotace

Po vzniku samostatné České republiky v roce 1993 se mnoho lidí začalo zabývat soukromým zemědělstvím. Na tuto činnost si nově vzniknuvší zemědělci nabrali za jistých podmínek dotace. Jako jedna z podmínek získání těchto dotací může být mj. například, že zemědělec musí tuto činnost provozovat po dobu tří let. Zemědělská

činnost je ovšem závislá na mnoha okolnostech, zejména potom na počasí. V případě neúrody či přírodní katastrofy (povodně, silné mrazy, sucho, atp.) jsou často zemědělci nuceni svou činnost ukončit. Ukončením své podnikatelské činnosti dříve než ve lhůtě tří let od získání dotace však může znamenat nesplnění podmínek jejího získání a je sankcionováno pokutou až do výše 100 % původní obdržené dotace. V případě, kdy zemědělec získal dotaci 500 000 Kč a nesplnil její podmínky (tříletou lhůtu), může být postižen sankcí ve výši až 1 000 000 Kč. Kontroly plnění podmínek dotace jsou zajištěny mimo jiné ze strany finančních úřadů. Toto je také jeden z důvodů, proč se navyšují nedoplatky, jelikož osoby nejsou schopny dostát svým závazkům.

4. Nezaměstnanost

Velkým problémem nejen u navyšující se tendence daňových nedoplatků je navyšující se nezaměstnanost a s tím související snižující se životní úroveň obyvatelstva. Nezaměstnanost je celosvětový makroekonomický problém. Česká republika nepatří do zemí s nejvyšším počtem nezaměstnaných, ale přesto je toto jeden z důvodů, proč lidé nemohou dostát svým závazkům a daně zaplatit. V době, kdy je osoba zaměstnaná a pobírá určitou mzdu za svou vykonanou činnost, si může dovolit různé výdaje, avšak u některých z těchto výdajů by měla myslet na budoucnost. Velmi často se stává, že si člověk pořídí auto na leasing, nemovitou věc na hypotéku a vezme si další krátkodobé spotřebitelské úvěry na různé věci. V době pořízení těchto úvěrů, respektive v době, kdy je tento člověk zaměstnán a má stabilní příjem toto není hrozbou, ta ovšem přichází v situaci, kdy práci ztratí nebo je přeřazen na nižší pozici atp. V tuto chvíli se stává insolventním a není schopen své závazky hradit, což zejména ve střednědobém horizontu znamená hrozbu. Prodlení s úhradou splátek úvěrů zvyšuje riziko ztráty této věci, což vede k tomu, že mnoho lidí upřednostňuje splátky věřitelům a poplatky na daních nechávají až jako druhotné, což se ovšem zpravidla nevyplácí.

5. Zahraniční obchod

V dnešní době globalizace a hyperkonkurence má na ekonomickou situaci České republiky bezprostřední vliv i vývoj zahraničních trhů. Jedná se zde zejména o návaznost jednotlivých odvětví, kdy například společnost ze zahraničí využívá služeb „drobného“ českého podnikatele, který pro společnost vyrábí či dodává určitý produkt nebo službu. Ukončí-li tato společnost v pozici odběratele spolupráci s českým dodavatelem, ať už z důvodu konkurence, nedostatečného portfolia produktů, služeb, či jiného, může pro něj být velmi složité najít obdobného odběratele (zejména

u specifických oborů) a to vede opět k ukončení činnosti. V rámci podnikatelské činnosti mu vznikají určité daně, které není schopen platit, a v tomto důsledku narůstají daňové nedoplatky. Důležitým subjektem v rámci tvorby nových pracovních míst jsou zahraniční investoři, kteří otevírají své zahraniční podniky zde v České republice, čímž snižují nezaměstnanost v regionech a tím i zlepšují jejich ekonomickou situaci a zajišťují vyšší kupní sílu obyvatelstva. V pohraničních oblastech lze vysledovat trend odchodu za prací do zahraničí, respektive přesněji řečeno dojíždění za prací do zahraničí. Zpravidla existují značné rozdíly mezi mzdou v České republice a mnohdy jen několik kilometrů vzdáleném zahraničním regionu. V případě, že člověk pracuje v zahraničí, existuje zde smlouva o dvojím zdanění. Tedy když je zaměstnán v zahraničí, daně jsou odváděny v té zemi, kde pracuje. V České republice již daně neodvádí. Obdobná situace panuje i v komerčním sektoru, zejména co se týče nakupování potravin a zboží běžné spotřeby. Lidé velmi často jezdí nakupovat do zahraničí, zejména do Německa a Polska a to buď z důvodu finanční úspory, nebo lepší kvality zboží. V tomto případě klesá kupní síla v oblasti jejich bydliště a tím pádem obchody a služby v těchto oblastech ukončují svou činnost „krachují“. Mnozí drobní podnikatelé „krachují“ na základě vysoké konkurence v tomto sektoru, zpravidla díky velkým obchodním řetězcům, které si mohou dovolit díky nižším vstupním nákladům držet ceny níže a tím likvidovat konkurenci.

6. Hospodářská krize

V roce 2008 postihla celý svět hospodářská krize. V důsledku této krize docházelo k ukončení činnosti mnoha společností. Některé firmy i přes ekonomickou krizi nepřestaly podnikat, avšak své dluhy z činnosti postupně umořují. U daňových nedoplatků je jistá výhoda oproti například nedoplatkům na zdravotním a důchodovém pojištění v právní úpravě. U finančních úřadů se první hradí nedoplatek a poté až úroky a penále, avšak u již zmíněného zdravotního a důchodového pojištění dle platné legislativy je postup opačný, první se platí úroky a penále a až následně nedoplatky.

7. Přírodní katastrofy, prominutí příslušenství daně

Další závažný problém, kterému lze přisuzovat zvýšení nedoplatků na daních jsou bezesporu přírodní katastrofy, zejména rozsáhlé povodně, které Českou republiku zasáhly v letech 2002, 2006 a 2013. Je třeba v souvislostech připomenout, že velké množství podnikatelů přišlo o své vybudované společnosti, bylo nuceno propustit zaměstnance, na čas pozastavit činnost a začít budovat vše od „píky“. Přestože

ministerstvo financí prominulo úroky a penále z daní těmto subjektům, na výši daňových nedoplatků tyto povodně vliv nepochybně měly. Podnikatelé postižení povodněmi museli své firmy obnovit, opravit, a tak veškeré finance využít pro znovuvybudování své dosavadní činnosti.

Do konce roku 2010 byl v platnosti zákon č. 337/1992 Sb., České národní rady o správě daní a poplatků, kdy bylo možné požádat o prominutí příslušenství daně. Avšak od účinnosti daňového řádu toto již nelze, nyní lze požádat pouze ministerstvo financí na základě některých mimořádných událostí, kterými mohou být například povodně. Toto také může být důvod nárůstu nedoplatků, jelikož velké množství podnikajících osob počítalo s tím, že se jim příslušenství daně promine, jako to bylo možné dříve. Avšak z důvodu neznalosti nového zákona byli z omylu vyvedeni a daně nuceni zaplatit.

8. Morálka

Důvodem k nezaplacení daně může být i špatná morálka mezi podnikateli, mezi fyzickými a právnickými osobami. Dochází k případům, kdy podnikající fyzická osoba vykoná službu pro právnickou osobu a za svou činnost by měla odvést daně. Množí se případy, kdy od právnické osoby nedostane proplacenou fakturu ve stanovené lhůtě třicet dnů. V tomto případě se může podnikající fyzická osoba dostat do problému navzdory tomu, že zde existuje prokazatelně vůle daň uhradit, z důvodu neuhrazených faktur tak ovšem učinit nemůže a je nucena požádat o posečkání či odložení zaplacení daně. Tomuto případu se v praxi říká „druhotná platební neschopnost“. V některých případech se stává, že na sebe podnikatelé nahlašují insolvence či si mezi sebou neplatí za vykonané služby, což též značí špatnou morálku. Při dříve platné legislativě nebyla povinnost nahlašovat na finančním úřadě při registraci podnikatelské činnosti své podnikatelské číslo účtu. Poté, když se z podnikatele stal dlužník, finanční úřad neměl možnost se k jejich účtům dostat, jelikož účet byl například na jiného rodinného příslušníka. Současná platná legislativa ovšem toto mění, od 1. 1. 2011 kdy vstoupil v účinnost nový daňový řád, je nutné při registraci předložit smlouvu o zavedení podnikatelského účtu. Další, co nebylo ze strany finančního úřadu za dříve platné legislativy trestáno, bylo založení tzv. fiktivního sídla, tj. sídla společnosti na jiném místě, kde ovšem nikdo nesídlil. Dle nynější právní úpravy je nutné mít v sídle společnosti člověka, který je zde k dispozici. V opačném případě může dojít ze strany živnostenského úřadu k odebrání živnostenského oprávnění a následnému vyškrtnutí z obchodního či podnikatelského rejstříku. V současné době se také setkáváme

s pojmem „bílý kůň“. Jako „bílý kůň“ se označuje osoba, která kryje páchaní trestné činnosti a zakrývá skutečného pachatele, který má fakticky z trestné činnosti prospěch. Bílý kůň obvykle figuruje v případě jako poškozený i pachatel zároveň. Zpravidla jsou k této činnosti vybírány osoby v těžkých životních situacích (bezdomovci), případně osoby naivní, s nižším vzděláním atp. Tímto způsobem se člověk dostane do tísně velmi rychle a většinou i bez svého zavinění.

9. Neznalost zákona neomlouvá

Důvodem k navýšení nedoplatků též může být nedbalost lidí, kteří se snaží ušetřit a vypracují si daňové priznání sami. Poté přijdou kontroly, které doměří daň a zjistí, že osoba dluží na daních vysoké částky. Člověk, který se snažil ušetřit se z důvodů své neznalosti zákona či nedbalosti může dostat do problémů. Přestože daň zaplatil, následně při doměření částky není schopen svůj nedoplatek zaplatit. Je velmi důležité zpracováním daňového priznání pověřit osobu, která je dostatečně kvalifikovaná a kompetentní ke zpracování takového priznání, což má za následek minimalizaci případných problémů a tím i snížení rizika potenciálních nedoplatků. Určité navýšení nedoplatků může být též zaviněno na základě daně z nabytí nemovité věci, tedy dle dříve platné legislativy daně z převodu nemovitosti. Dříve měl ručitel povinnost zaplatit tuto daň, avšak v některých případech převedl nemovitost na další osobu dříve, než došlo k úhradě daně a tím došlo ke ztíženému výběru nedoplatku ze strany finančních úřadů. Další možností, kdy se navyšují nedoplatky, může být u právnické osoby převedení sídla firmy z České republiky do jiného státu, avšak nedoplatky z činnosti zůstávají v České republice. Jakmile podniky ukončují svoji činnost „krachují“ dostávají se do konkursu. Po splnění rozvrhového usnesení zůstávají za firmou velké nedoplatky, které jsou již nevymahatelné, jelikož je firma na návrh konkursního správce vymazána z obchodního rejstříku.

10. Osobní bankrot

U fyzických osob v posledních letech zaznamenáváme velký nárůst osobních bankrotů, což se též projevuje na nedoplatcích. Finanční situace v rodině se může rázem změnit a to v každou chvíli. Bohužel smrt člena rodiny poznamená celou rodinu a finanční situace se většinou stává nezvladatelná nejen ve směru placení pravidelných splátek, ale i daní.

5.2 Vymáhané a vymožené nedoplatky

Tato podkapitola se věnuje přehledu vymáhaných a vymožených nedoplatků ve zkoumaném období v rozmezí let 2010 až 2012. Tabulka č. 4 analyzuje situaci na finančním trhu za zkoumané období, kdy v průběhu těchto tří let zobrazuje vymáhané, dobrovolně uhrazené a vymožené nedoplatky. V rámci dobrovolně uhrazených se jedná o uhrazené nedoplatky před provedením exekučního úkonu, před nabytím a po nabytí právní moci exekučního příkazu. Za vymožené v rámci tabulky považujeme vymožené exekučně nebo uspokojené v insolvenčním řízení. Následně je v grafu č. 3 graficky zobrazen poměr vymáhaných a vymožených nedoplatků.

Tabulka č. 4: Vymáhané, dobrovolně uhrazené a vymožené nedoplatky v letech 2010 až 2012¹¹⁰

Rok	Vymáhané (v tis. Kč)	Uhrazené dobrovolně (v tis. Kč)	Vymožené (v tis. Kč)	Celkem (sl. 2 a 3) (v tis. Kč)	Podíl sl. 4/ sl. 1 (v %)
	1	2	3	4	5
2010	71 163 376	4 066 534	2 920 313	6 986 847	9,82
2011	83 146 204	5 016 937	2 181 154	7 198 091	8,66
2012	98 813 172	5 356 541	2 584 001	7 940 542	8,04

Graf č. 3: Poměr vymáhaných a vymožených nedoplatků¹¹¹

¹¹⁰ Informace z kontrolní akce NKÚ č. 13/02 [online]. Praha : NKÚ, 2013 [cit. 7. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.nku.cz/assets/media/informace-13-02.pdf>>.

¹¹¹ Vlastní zpracování.

Od zkoumaného roku 2010 se každým následujícím rokem zvyšovaly vymáhané nedoplatky. Některé z těchto nedoplatků byly uhrazené dobrovolně a některé byly následně vymožené. Velmi zajímavý je tedy poměr vymáhaných nedoplatků a následně uhrazených společně s vymoženými. Jak je vidět na grafu č. 3, poměr těchto dvou počtů je velký. V prvním zkoumaném roce v roce 2010 bylo celkem 71 163 376 tis. Kč vymáhaných nedoplatků, z čehož bylo celkem uhrazeno 6 986 847 tis. Kč., což znázorňuje, že výše nedoplatků, jež nebyly uhrazeny, činí 64 176 529 tis. Kč. Tímto stylem lze charakterizovat i následující roky, avšak tyto čísla již nemají takovou vypovídající hodnotu. Zajímavý je pohled na sloupec 5 v tabulce č. 4 kdy poměr vymáhaných k dobrovolně uhrazeným a vymoženým nedoplatků má ve zkoumaném období klesající tendenci. Přestože se postupem těchto tří zkoumaných let navyšuje počet vymáhaných nedoplatků, neúměrně se liší od uhrazených dobrovolně a vymožených. Ač dle tabulky lze soudit, že i uhrazené nedoplatky se navyšují, není tomu tak, neboť podíl těchto veličin klesá.

V rámci daní a s nimi spojených nedoplatků se setkáváme s tím, že si lidé podávají žádost na posečkání na určité časové období. V případě že si člověk sjedná splátky, je nucen splácet pravidelně každý měsíc k určitému datu, avšak v případě zvolení posečkání si může stanovit časové období, které může být například 2 roky, kdy musí zaplatit celý daňový nedoplatek po uplynutí posečkané doby. Mnohdy se stává, že ani po dvou letech dlužník nemá finance na splacení svého dluhu. V tomto případě již není možné povolit další posečkání, a tak dochází k zahrnutí částky do nedoplatků. U posečkání se ve většině případů ručí a to například pomocí zástavního práva.

Dle dřívější právní úpravy dle zákona č. 337/1992 Sb., České národní rady o správě daní a poplatků, byly zasílány výzvy k zaplacení daně. Dle nynější právní úpravy se zasílá upozornění. Výzva byla opatřena kulatým razítkem, což znamenalo, že byla považována za exekuční titul, avšak dle nynější právní úpravy tomu tak není. V upozornění se dá říci, že se osobě, která nezaplatila daň „pohrozí“, stanoví se jí doba pro zaplacení daně nebo na domluvení splátek. V případě nedodržení tohoto stanoveného termínu se již případ předává na vymáhací oddělení a je započato vymáhání. V okamžiku, kdy člověk, který obdrží upozornění, se může zachovat různým způsobem – někdo se zalekne a ihned daň zaplatí, jelikož si je vědom svého jednání a chce situaci napravit. Někteří z upozorněných se alespoň snaží situaci vyřešit, osobně navštíví finanční úřad, popřípadě zavolají, někteří slibují, někteří lžou, někdo řekne, že je již zaplacen a někdo nebere ani telefon. V některých případech se lidé zapírají, opravdu dokážou zapřít i sami sebe. V případě, že se člověk alespoň snaží a osobně

navštíví finanční úřad, případně zavolá, může si domluvit alespoň nějaké řešení své finanční situace, například domluvení splátek.

Někteří lidé na našem území mají své trvalé bydliště na obecním úřadě. Stává se to v případech, kdy člověk nemá příjem na své bydlení, na svou obživu, ale někdy i v případech kdy se člověk chce vyhnout různým životním problémům. Obec tedy mají jako místo pro doručování zásilek. V případě neplacení daní je velmi těžké tyto osoby dohledat, jelikož nepřebírají ani doporučené zásilky. Zde se doručuje pomocí veřejných vyhlášek a upozornění o doručení písemnosti. I z tohoto důvodu vzniká velké množství neuhrazených nedoplatků.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se v celém rozsahu zabývá vymáháním a placením daňových nedoplatků v České republice. Toto téma je doopravdy velmi rozsáhlé, kdy veškeré pojmy a členění nelze dle rozsahu vysvětlit tak dopodrobna, jak by bylo dle legislativy možné. Hlavním cílem bakalářské práce na téma „Vymáhání a placení daňových nedoplatků v České republice“ bylo provedení analýzy daňového procesu při zajišťování, vymáhání a placení daní a daňových nedoplatků v České republice.

Problematikou daní a vymáháním daní se zabývá legislativa velmi podrobně. Za nejdůležitější zákon autorka považuje zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Velkou pozornost je potřeba v dnešní době směřovat k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vešel v platnost dne 1. 1. 2014. Díky němu došlo v tomto roce k rozsáhlým změnám téměř ve všech oblastech legislativy. Za hlavní změnu autorka považuje větší smluvní volnost a dále větší zodpovědnost za profesionální činnost. Jako výhodu považuje autorka odstranění dvojkolejnosti právní úpravy. Jelikož je tento zákon v platnosti pouze krátkou dobu, je plno otázek, plno nedorozumění, a to především u široké veřejnosti, která je čím dál tím více nucena obracet se na odborníky.

V analytické části práce se autorka zabývá komparativní analýzou vybraných daní a daňových nedoplatků, kdy čerpá především z dostupných dat získaných z Ministerstva financí České republiky a Nejvyššího kontrolního úřadu. Výsledek této analýzy zcela jasně potvrdil, že celkový objem vybraných daní má od začátku sledovaného období, tj. od roku 1993 stoupající tendenci, jak ukazuje graf č. 1: Vývoj inkasa. Oproti tomu výběr nedoplatků ukazuje mezi lety 2000 a 2010 v podstatě stagnující tendenci. Důvody kolísání výše daňových nedoplatků i vývoje výběru daní jsou, jak je výše uvedeno, například vývoj daně z přidané hodnoty, navyšující se nezaměstnanost nebo také vývoj zahraničních trhů. Je velmi důležité, aby každý daňový subjekt svědomitě odváděl daň včas a v plné výši, čímž se minimalizuje riziko tzv. daňové exekuce, jednoho z efektivních nástrojů vymáhání daňových nedoplatků a s tím spojených vedlejších nákladů. Vzhledem k tomu, že finanční úřady figurují v exekučním řízení současně i v roli vykonavatele, probíhá daňová exekuce opravdu rychle.

Autorka práce definovala následující doporučení, jak snížit daňové nedoplatky a zefektivnit výběr daní:

- Efektivní využití finančních prostředků - Je všeobecně známo (s odvoláním na ekonomickou teorii společenského blahobytu), že část obyvatel je ochotna platit vyšší daně, pokud za tyto prostředky budou mít adekvátní užitek, který se projeví jako zvýšený užitek celé společnosti (lepší silnice, zdravotnictví, školství, atp.). Proto je třeba se zamyslet, zda jsou vybrané daně investovány efektivně tam, kde je to třeba, a zda dochází k jejich efektivnímu využití.
- Efektivní výběr daní - Problémy s výběry daní jsou staré jako daně samotné. Daně je opravdu potřeba především efektivně vybírat. Bylo by vhodné zřídit digitalizaci správy daně (elektronická daňová přiznání už částečně fungují), efektivně kontrolovat vykazované tržby z maloobchodního zboží například zavedením systému povinných registračních pokladen, u vybraných subjektů zavést povinnost online hlásit tržby atp. Dalším velkým problémem jsou již v práci zmíněné daňové ráje a jejich regulace (například firmy se sídlem v daňových rájích budou zcela vyloučeny ze státních zakázek atp.).
- Snížení daní - Snížení daní nemusí mít za následek snížení celkové vybrané sumy. Typickým příkladem je daň z převodu nemovitosti (podle nové právní úpravy daň z nabytí nemovité věci), která byla v letech 1993-2003 nastavena na hranici 5 %. V roce 2004 došlo ke snížení této daně o dva procentní body na hranici 3 %. Toto ovšem nepřineslo pokles vybrané celkové částky, ale naopak její růst. Autorka práce se domnívá, že nižší daně je ochotno platit více lidí a klesá tendence ke snaze obejít úhrady daně a splnit svou daňovou povinnost. Dá se předpokládat, že vysoké daně bude ochotno platit méně lidí a snahy vyhýbat se placení daní budou stoupat (příkladem budiž opět daňové ráje). Nicméně toto tvrzení se pohybuje v teoretické rovině a jeho verifikace by vyžadovala relevantní analytické šetření.
- Snížení nákladů na výběr daní - Výběr daní je obrovskou zátěží, která je náročná jak administrativně, tak personálně. Výběr daní každoročně stojí miliardy korun. Není potřeba zdůrazňovat, že cesta snižování nákladů na správu daní je pro občana podstatně přijatelnější, než „tahání“ dalších peněz z jejich peněženek. Jako vhodné se může zdát sjednocení výběru některých daní, elektronická daňová přiznání atp.
- Odborná pomoc - Současná legislativní situace v České republice je velmi chaotická. Poslední dvě vlády skončily před svým funkčním obdobím, vystřídala

se vláda pravice i levice, a to s sebou neslo i mnoho změn v zákonech, neboť každá z těchto vlád měla odlišný pohled na fungování státu. Nový občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014 je další velmi zásadní změnou, která ovlivňuje v podstatě každodenní chování obyvatel České republiky. Tato situace ještě více umocňuje už tak nedostatečnou znalost základních zákonů a přináší do společnosti chaos a nejistotu. Občanský zákoník a změny, které přináší, nebyly dostatečně a hlavně včas a řádně vysvětleny, což neznalost ještě více prohlubuje. Je velmi důležité, aby obyvatelé České republiky byli schopni aktivně zjistit informace o nových zákonech a v této oblasti se mohli vzdělávat. Obdobná situace panuje i v oblasti tzv. finanční gramotnosti. Je obecně známo, že Češi patří mezi finančně nepříliš gramotné, a proto by zejména tato problematika měla být cílem osvěty ze strany kompetentních institucí. Podle autorky práce by měli být čeští občané finančně vzděláváni již od školních let, a to ze strany rodičů, škol atp. Rodiče by měli naučit své ratolesti vycházet s penězi, znát jejich cenu a především jimi bezhlavě své děti nezahrnovat, neboť potom mohou děti nabýt dojmu, že „peníze rostou na stromech“. Jen tak bude zajištěno, že budou s finančními prostředky vycházet, nebudou upadat do dluhových pastí, zbytečných exekucí a osobních bankrotů. O odbornou pomoc lze požádat například kompetentního finančního nebo daňového poradce, případně advokáta, a to dříve než se člověk dostane do jakékoliv finanční tísně, jelikož poté se již situace řeší obtížněji.

- Finanční rezerva - Toto úzce souvisí s již zmíněnou finanční gramotností, neboť jen finančně gramotný člověk je schopen dostatečnou finanční rezervou disponovat a předcházet tím finančním problémům. Výše finanční rezervy je zcela individuální a odpovídá spotřebě rodiny, nebo jednotlivce. Při jejím plánování je velmi důležitá predikce budoucí finanční situace rodiny a to ve střednědobém až dlouhodobém horizontu. Zásadní roli zde hrají plánované a neplánované výdaje. Ve většině případů totiž za finančními problémy stojí právě neplánované výdaje (porouchaný domácí spotřebič, automobil, dlouhodobá nemoc, zranění atp.). Je nutné stanovit si pravidelné fixní měsíční náklady, protože tyto nejsou závislé na výši příjmu, oproti tomu variabilní náklady s výší příjmu souvisí a je možné je v případě nedostatku prostředků regulovat. Podle autorky práce by měla finanční rezerva domácnosti dosahovat minimálně výši šesti měsíčních fixních nákladů.

V rámci zpracování této bakalářské práce se autorka setkala s řadou problémů, především co se zdrojů nutných ke zpracování práce týče. Při oslovení mnoha pracovníků veřejné správy, profesionálů z oboru vymáhání daní a obdobných osob, se autorka setkala s tzv. povinností mlčenlivosti. Značným problémem při zpracování práce se ukázala nová úprava legislativy, kdy většina publikací, které byly možné v práci využít, obsahovaly původní znění právní úpravy. Informace získané studiem zmíněné literatury, doplněné o analýzu dostupných dat přináší zcela konkrétní údaje, na základě kterých lze analyzovat stav, ve kterém se momentálně nachází systém vymáhání a placení daňových nedoplatků v České republice.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BONĚK, V., et al. *Lexikon daňové pojmy*. 1. vyd. Ostrava : Nakladatelství Jiří Motloch, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.
2. GROSSOVÁ, M., E. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. aktualizované a doplněné vyd. Praha : Linde, 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
3. GROSSOVÁ, M., E. *Finanční právo se zaměřením na daňové právo*, 1. vyd. Ostrava : KEY Publishing, 2008. 177 s. ISBN 978-80-87071-77-9.
4. GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 4. aktualizované a doplněné vyd. Praha : Linde, 2002. 703 s. ISBN 80-7201-322-X.
5. HANUŠ, J., HOLUŠA, B., MUSILOVÁ, L. *Správa daní jak ji neznáte aneb práva a povinnosti podnikatele vůči finančnímu úřadu a naopak*, 3. přepracované vyd. Ostrava : MIRAGO, 1999. 328 s. ISBN 80-85922-63-0.
6. HENDRYCH, D., et al. *Právní slovník*. 3. rozšířené vyd. Praha : C.H.Beck, 2009. 1459 s. ISBN 978-80-7400-059-1.
7. KINDL, M., TELECKÝ, D., VÁLKOVÁ, H. *Zákon o správě daní a poplatků*, 1. vyd. Praha : C.H.Beck, 2002. 492 s. ISBN 80-7179-651-4.
8. KOBÍK, J. *Správa daní a poplatků s komentářem*, 5. aktualizované vyd. Olomouc : ANAG, 2007. 799 s. ISBN 978-80-7263-375-3.
9. KURKA, V., DRÁPAL, L. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. 1. vyd. Praha : LINDE, 2004. 854 s. ISBN 80-7201-443-9.
10. MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. 263 s. ISBN 978-80-247-3800-0.
11. MRKÝVKA, P., et al. *Finanční právo a finanční správa 1. díl*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2004. 404 s. ISBN 80-210-3578-1.
12. MRKÝVKA, P., et al. *Finanční právo a finanční správa 2. díl*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2004. 381 s. ISBN 80-210-3579-X.
13. MRKÝVKA, P., PAŘÍZKOVÁ, I., RADVAN, M. *Základy finančního práva*. 2. vyd. Praha : Armex Publishing, 2007. 103 s. ISBN 978-80-86795-47-8.
14. MRKÝVKA, P., PAŘÍZKOVÁ, I., RADVAN, M. *Základy finančního práva*. 5. opravené vyd. Praha : Armex Publishing, 2011. 108 s. ISBN 978-80-86795-99-7.
15. RADKOVA, M. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vyd. Praha : Linde, 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.

16. STAVINOHOVÁ, J., HLAVSA, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2003. 660 s. ISBN 80-210-3271-5.
17. ŠIROKÝ, J., *Daňové teorie s praktickou aplikací*, 1. vyd. Praha : C.H.Beck, 2003. 249 s. ISBN 80-7179-413-9.
18. *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha : ASPI Wolters Kluwer, 2006. 723 s. ISBN 978-80-7357-230-3.

Elektronické zdroje

1. *Co dělat, když chci požádat o prominutí daně* [online]. Brno : Finance Media, 2014, 16. 1. 2014 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/70916-co-delat-kdyz-chci-pozadat-o-prominuti-dane/>>.
2. *Daňový dlužník* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 20. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_093.htm>.
3. *Daňový nedoplatek* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 6. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_102.HTM>.
4. *Finanční správa České republiky od 1. 1. 2013* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2012 [cit. 28. ledna 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/vybrana-temata/2012/financni-sprava-cr-od-1-1-13-7220>>.
5. *Informace z kontrolní akce NKÚ č. 13/02* [online]. Praha : NKÚ, 2013 [cit. 7. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.nku.cz/assets/media/informace-13-02.pdf>>.
6. *Kauci 20 milionů složila sotva desetina distributorů benzínu* [online]. Praha : Česká televize, 2013, 1. 11. 2013 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/248595-kauci-20-milionu-slozila-sotva-desetina-distributoru-benzinu/>>.
7. *O projektu* [online]. Hradec Králové : GIST, 2014 [cit. 26. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.gist.cz/produkty/divize-adis/o-projektu/>>.
8. *Placení daní* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 29. listopadu 2013] Dostupné z WWW:

- <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_291.htm>.
9. *Placení daní* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky, 2013 [cit. 29. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/podnikani/situace/243/246/6123.html#obsah>>.
 10. *Pravidla pro placení daní se změni, souhlasí poslanci* [online]. Praha : Centrum holdings, 2013, 8. 8. 2013 [cit. 29. Listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/penize/clanek.phtml?id=787210>>.
 11. *Právní předpoklady vymáhání daňového nedoplatku* [online]. 2005 [cit. 20. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <<http://spravni.juristic.cz/570385/clanek/spravni2.html>>.
 12. *Právní předpoklady vymáhání daňového nedoplatku* [online]. 2006 [cit. 26. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <<http://spravni.juristic.cz/570385/clanek/spravni2.html>>.
 13. *Promlčení práva vymáhat daňové nedoplatky* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 29. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_350.htm>.
 14. *Předpis o rejstříku zástav* [online]. Praha : NKCR, 2010 [cit. 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.nkcr.cz/index.php?page=predpis>>.
 15. *Předpis o rejstříku zástav* [online]. Praha : NKCR, 2010 [cit. 19. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.nkcr.cz/index.php?page=predpis>>.
 16. *Reorganizace české daňové správy od 1. ledna 2013* [online]. Praha : E-Consulting Czech, 2012 [cit. 28. ledna 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-cons.cz/o-nas/publikujeme-1/danove-zakony-legislativa/reorganizace-ceske-danove-spravy-od-1-ledna-2013.aspx>>.
 17. *Reverse charge* [online]. Praha : Wolters Kluwer, 2010 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/specially/dph/reverse-charge/>>.
 18. „*Reverse charge*“ – hojně využívaný daňový mechanismus [online]. Brno : Finance Media, 2011, 24. 2. 2011 [cit. 14. února 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/298968--reverse-charge-hojne-vyuzivany-danovy-mechanismus/>>.
 19. *Sbírka zákonů* [online]. Ostrava : Sagit, 2011 [cit. 10. ledna 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb11471&cd=76&typ=r>>.

20. *Splátka* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 29. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_448.htm>.
21. *Správce daně* [online]. Praha : Kurzy, 2012 [cit. 20. listopadu 2013] Dostupné z WWW: <<http://zakony.kurzy.cz/280-2009-danovy-rad/cast-2-hlava-1-dil-1/>>.
22. *Stavba jako součást pozemku* [online]. Praha : Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2013 [cit. 6. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/vecna-prava/konkretni-zmeny/stavba-jako-soucast-pozemku/>>.
23. *Taxes* [online]. Canada : Investopedia, 2014 [cit. 3. března 2013] Dostupné z WWW: <<http://www.investopedia.com/terms/t/taxes.asp>>.
24. *Údaje z výběru daní* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2013 [cit. 7. března 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>>.
25. *Vyměření daně* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 2. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_532.HTM>.
26. *Zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň* [online]. Ostrava : Sagit, 2010 [cit. 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_550.htm>.
27. *Zajišťovací příkaz* [online]. Praha : Wolters Kluwer, 2010 [cit. 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d9494v12365-zajistovaci-prikaz/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=7>>.
2. ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast2h1.aspx>>.
3. ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast3h5.aspx>>.
4. ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-280-2009-sb-danovy-rad/zneni-20140101/f4010428/>>.
5. ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=69223&recShow=184&nr=280~2F2009&rpp=100#parCnt>>.
6. ČESKO. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2009, částka 87/2009, s. 280-281. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>>.
7. ČESKO. Zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2011, částka 161/2011, s. 469-472. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-471#cast5>>.
8. ČESKO. Zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2006, částka 96/2006, s. 307-312. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-311>>.
9. ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2001, částka 48/2001, s. 119-121. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

10. ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2006, částka 62/2006, s. 182. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182/zneni-20140101>>.
11. ČESKO. Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2000, částka 10/2000, s. 26-29. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-26/zneni-20140101>>.
12. ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 1963, částka 56/1963, s. 99-100. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99/zneni-20140101>>.
13. ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika* [online]. 2012, částka 32/2012, s. 89. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/zneni-20140101>>.

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A SCHÉMAT

Tabulka č. 1: Uspořádání finančních úřadů	21
Tabulka č. 2: Vybírané daně v rozmezí let 1993 až 2013	54
Tabulka č. 3: Vývoj inkasa a nedoplatků v průběhu let 1993 až 2013	55
Tabulka č. 4: Vymáhané, dobrovolně uhrazené a vymožené nedoplatky v letech 2010 až 2012.....	63
Graf č. 1: Vývoj inkasa	56
Graf č. 2: Vývoj nedoplatků v letech 1993 až 2013.....	56
Graf č. 3: Poměr vymáhaných a vymožených nedoplatků.....	63
Schéma č. 1: Orgány finanční správy	20

PŘÍLOHY

Příloha č. I: Novelizace zákonů¹¹²

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

Novely	Znění od	Poznámka
	3. 9. 2009	Vyhlášené znění
	1. 1. 2011	Počátek účinnosti
30/2011 Sb.	1. 3. 2011	
167/2012 Sb.	1. 7. 2012	
458/2011 Sb.	1. 1. 2013	
458/2011 Sb., 344/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze
458/2011 Sb.	1. 1. 2015	

Zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek

Novely	Znění od	Poznámka
	30. 12. 2011	Vyhlášené znění
	1. 1. 2012	Počátek účinnosti
344/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Novely	Znění od	Poznámka
	17. 12. 1963	Vyhlášené znění
	1. 4. 1964	Počátek účinnosti
	...	
	...	
	...	
293/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze
267/2006 Sb., 458/2011 Sb., 396/2012 Sb.	1. 1. 2015	

Pozn.: dne 17. 12. 1963 došlo k vyhlášení znění, účinnost vznikla ke dni 1. 4. 1964, následně do 1. 1. 2014 proběhlo 101 novelizací tohoto zákona.

¹¹² Vlastní průzkum

**Předpis č. 37/1992 Sb., vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky o
jednacím řádu pro okresní a krajské soudy**

Novely	Znění od	Poznámka
	20. 1. 1992	Vyhlášené znění
	20. 1. 1992	Počátek účinnosti
584/1992 Sb.	1. 1. 1993	
194/1993 Sb.	1. 9. 1993	
246/1995 Sb.	26. 10. 1995	
278/1996 Sb.	14. 11. 1996	
234/1997 Sb.	1. 10. 1997	
482/2000 Sb.	1. 1. 2001	
104/2002 Sb.	29. 3. 2002	
268/2003 Sb.	22. 8. 2003	
202/2007 Sb.	1. 9. 2007	
315/2007 Sb.	1. 1. 2008	
168/2009 Sb.	1. 7. 2009	
457/2009 Sb.	1. 1. 2010	
438/2011 Sb.	1. 1. 2012	
322/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze

**Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční
řád) a o změně dalších zákonů**

Novely	Znění od	Poznámka
	3. 4. 2001	Vyhlášené znění
	1. 5. 2001	Počátek účinnosti
	...	
	...	
	...	
89/2012 Sb., 256/2013 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze
170/2013 Sb.	1. 7. 2014	
396/2012 Sb.	1. 1. 2015	

Pozn.: dne 3. 4. 2001 došlo k vyhlášení znění, účinnost vznikla ke dni 1. 5. 2001, následně do 1. 1. 2014 proběhlo 27 novelizací tohoto zákona.

Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky

Novely	Znění od	Poznámka
	30. 12. 2011	Vyhlášené znění
458/2011 Sb., 407/2012 Sb.	1. 1. 2013	Počátek účinnosti
164/2013 Sb.	21. 6. 2013	
241/2013 Sb.	19. 8. 2013	
344/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze
458/2011 Sb.	1. 1. 2015	

Pozn.: Tímto zákonem je nahrazen zákon č. 531/1990 Sb., České národní rady o územních finančních orgánech.

Zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách)

Novely	Znění od	Poznámka
	22. 6. 2006	Vyhlášené znění
	1. 9. 2006	Počátek účinnosti
575/2006 Sb.	1. 1. 2007	
107/2007 Sb.	11. 5. 2007	
227/2009 Sb.	1. 7. 2010	
281/2009 Sb.	1. 1. 2011	
91/2011 Sb.	21. 4. 2011	
91/2011Sb.	1. 7. 2011	
18/2012 Sb.	1. 1. 2013	
234/2013 Sb.	1. 10. 2013	Aktuální verze
91/2011 Sb.	1. 1. 2019	

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Novely	Znění od	Poznámka
	22. 3. 2012	Vyhlášené znění
	1. 1. 2014	Počátek účinnosti, Aktuální verze

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Novely	Znění od	Poznámka
	9. 5. 2006	Vyhlášené znění
180/2007 Sb.	11. 5. 2007	
312/2006 Sb., 296/2007 Sb., 362/2007 Sb.	1. 1. 2008	Počátek účinnosti
	...	
	...	
	...	
294/2013 Sb.	1. 1. 2014	Aktuální verze
458/2011 Sb.	1. 1. 2015	

Pozn.: dne 9. 5. 2006 došlo k vyhlášení znění, účinnost vznikla ke dni 1. 1. 2008, následně do 1. 1. 2014 proběhlo 18 novelizací tohoto zákona.